49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1853 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 2 – 15 ՅՈՒԼԻՍ 1907 5 ՃԷՄԱԶԻԼ, ԱԽԻՐ 1325 – 2 ԹԻՄՈՒԶ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՆԵՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պալը Ալի Ճտտէրի, 38
Թղթագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس فریه
اداره‌خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ՍԱՀՄԱՆԱԳՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԱՆԵՒԻՆ Տարեկան Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար 80 ղրշ. 50 ղրշ.
Գաւառներու համար 108 » 60 »
Արտասահմանի համար 25 ֆր. 18 ֆր.
ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 դրուշ
Մէկ անգամէ աւելի հանուելոյն համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԹԱՌՆ ՆՕԹԵՐ

Առաջնորդական խնդիրներ կը շարունակեն զաղեցնել վարչութիւնը և կրօն. ժողովը։ Վիճաբեր կան, որ չիրցան կամ չուզեցին տակաւին ընտրել իրենց առաջնորդը։ Վիճաբեր ալ կան, որ դժգոհ են իրենց առաջնորդէն։ Այսպէս Թարեւ կը մնան կարնոյ, Ակնոյ, Սեբաստիոյ Վիճաբերները, Համսի դժգոհ է իր առաջնորդէն։ Տրապիզոն վերջապէս ունեցաւ իր առաջնորդը, Թղթակիցներ այս կամ այն կողմէ թերագրուած փութացուցին առաջնորդական ընտրութեան նախաբաղրութիւնը սահմանելով մինչեւ այն ատեն առաջնորդին պարտականութիւնները և իրմէ ապասուած գործերը։

Ինչ և իցէ, յուսանք որ նորընտիր առաջնորդը պիտի արագացնէ իր վրայ դրուած յոյսերը։ Բայց այնչափ ալ միամիտ չըլլանք Տրապիզոնցիներու մասին որոնք առաջնորդի ընտրութեան մէջ իրենց ունեցած փութկոտութեան չափով և աւելի վարպետ են առաջնորդ մը փախցնելու գործին մէջ։

*** Ինչ որ ալ ըլլայ սակայն գաւառական ժողովներ պէտք է միանգամ ընդ միշտ գիտնան, թէ Պոլսեցի վեղարաւորները իրենց համար միշտ աւելորդ բեռներ են, ծախքի գուռեր, և ապրիլներ միանգամայն։

Գաւառական ժողովներ մեծագոյն և կարեւորագոյն գործը կատարած կ'ըլլան եթէ վերանակ Պոլիսէն բերելու իրենց առաջնորդը, իրենց թեմերուն մէջ գտնուող փարձ և կարող, պատուաւոր քահանաներ բարձրանին առաջնորդական աթոռին վրայ, և թող վատահ ըլլան թէ անոնք հազար անգամ աւելի կ'արժեն քան այն անմօրուս վեղարաւորները, որոնք ամէն բան գիտեն բացի առաջնորդութենէ, որմէ մաղի չափ չեն հասկնար. անոնք նախ պէտք ունին զիրենք առաջնորդողներու։

Առ թարմ օրինակ մը։ Մարաշցիք կրնային իրենց համար ընտրել արժանաւոր առաջնորդ մը Ամիթապի քահանաներէն որոնց մէջէն չեն պակսիր լեզուագէտներ։ Ամիթապի կամ Կիլիկիոյ և է թեմի մը կարող քահանան չատ աւելի կ'արժէր քան Կորիւն վարդապետ որ իր գոյնը ցուցուցած էր դեռ պաշտօնի չհասնելուն։

Գաւառական ժողովներ թող բան մը չսպասեն նորապակ վարդապետներու չատերէն որոնց անձնարկութիւնները տեսան գմտաւան առիթներու մէջ. ասոնք կարելի չէ որ օգտակար ըլան քանի որ չունին առաջնորդէ մը պանծացուած յատկութիւնները և բարեմասնութիւնները։ Մնաց որ գաւառական պաշտօնեներու հետամուտ կրնը օգտակար ըլլալու յօժարութեամբ չէ որ կը սատանձնէ պաշտօնը, իր մեծագոյն փափաքն է եպիսկոպոսանալ և միակ նպատակը դրամ դիզել և այս պատճառով ալ իւղոտ պատառներու հանդէպ միայն փութկոտութիւն մը ցոյց կուտայ, ինչպէս եղաւ Տրապիզոնի առաջնորդական ընտրութեան առթիւ, երբ մայրաքաղաքս գտնուող անպաշտօն վեղարաւորներ հեւ ի հեւ ափ կ'առնէին Պոլիս հասատատուած Տրապիզոնցիներու դատները, մինչեւ խեղճերը չէին գիտեր թէ Տրապիզոնի առաջնորդութիւնը յանձին Պոլսեան վարդապետի կատարուած, լինցած գործ մին էր երբ Պոլիս կը գտնուէր Առաջնորդարանի քարտուղարը Գատա. ժողովներու Պոլսոյ կղերին նկատմամբ անուցած կոյր վատահութիւնը ցաւալի բան մը ունի իր մէջ, և կամ, ինչպէս կարելի է ենթադրել, Գատա. ժողովներ մասնաւոր շան մը ունին առաջնորդական ընտրութիւններու մէջ, ինչ որ անելանելի է, և վատահութեան զեղծում մը, հանդէպ վերենք ընտրող ժողովուրդին։

*** Վերջացող չաբթուն, Կրօն. ժողովի մէջ ուշագրաւ էր Ս. Պատրիարքին Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին ուղղած մէկ նամակը Տ. Մուշեղ եպս.ի և Կորիւն վարդապետի հակադիրական արարքներու մասին։ Այս նամակը ո՛չ միայն Կրօն. ժողովի անդամներուն, այլ Հայ եկեղեցւոյ բոլոր նաւակներուն գոնունակութիւն պատճառեց։ Ապասելով Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին տնօրինութիւններուն, փութանք անմիջապէս ըսել թէ Մուշեղ եպս. և Կորիւն վարդապետ որոնք ձեռք ձեռքի տուած կը սնանքան իրենց իբկիւզարութեան վրայ, պիտի չուզեն անսալ իրենց հոգեւոր պետին, որովհետեւ եթէ անանք ունենային այդ բարի արամադրութիւնը Տ. Մուշեղ եպ. մեր եկեղ. դէմքերուն էն նշանաւորը ըլլալու սահմանուած էր, եթէ գիտնար իր հօտին պաշտած հաւատքը, եթէ գիտնար իր կոչումը։ Իբր գրչի մարդ, ալ աւելի պիտի սիրուէր, պիտի յարգուէր, եթէ գիտնար սանձ մը դնել իր գրչի ճամարտակութիւններուն, եթէ մաղի չընէր գինքը թերագրող բարեկամներուն։

Մուշեղ եպս. և Կորիւն վարդապետ իբրեւ Աւետարանի պաշտօնեայ, իբրեւ առաջնորդ չուզեին այն լայն ներողամտութիւնը որ Աւետարանով նոյնիսկ կը պահանջուի իրենցմէ։

Այն վրէժխնդիր և անտերող ոգին որ տիրապետած է իրենց բովանդակ կազմուածին մէջ, այն ապերախտութիւնը որ կը մուցնեն իրենց բարեբարերուն իրենց մեծ վարպետներուն հանդէպ, իրենց դատապարտութիւնը կը վճռէ։

Ուշադրուած, երգմնազանցներ են անոնք, քանի որ չեն յարգեր իրենց ուխտը, իրենց երդումը որ պաշտօնապէս ըրին Աստուծոյ տաճարին մէջ, սեղանին առջեւ, ժողովուրդին ներկայութեանը հաւատարիմ մնալու համար իրենց մեծ կոչումին, և հիմա անտես կ'ընեն զիրենք մուցնող ու դատապարտողները։ Ապերախտութիւն մը չէ՞ սարկա։ Թո՛ղ վարձկան թղթակիցներ, բարեկամներ չարունակեն իրենց զրախօսութիւնները Մուշեղ եպս.ի գործերուն մասին, թող Մարաշցիք պարծենան իրենց առաջնորդով, ողջամիտ հասարակութիւնը պժգանքով պիտի նայի սասկ կրօնականներուն և արհարամարանքը պիտի ըլլայ անոնց վարձատրութիւնը։

*** Հանգուցեալ Մելքոն էֆ. Գալէնեանի մահուան առթիւ ցաւով դիտեցինք Ուսում. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացուցիչ մը չղրկուիլը։ Եթէ լուսահոգի Պէրպէրեան էֆ. անհունապէս մեծ էր քան Մելքոն Գալէնեան, ո՛չ նուազ մեծ էր նաեւ Ադամ Եւայի հեղինակը իր ճիզին մէջ, և, կրցած էր օգտակար ըլլալ մեր նախակրթարաններուն հետեւաբար կ'արժէր որ այս պարագան նկատուութեան առնելով զմեզ Ուսում. Խորհուրդը իր կողմէ ներկայացուցիչ մը ունենար յուզարկաւորներու մէջ, մանաւանդ որ հանգուցեալը ամէն աւիթներու մէջ սիրով յանձն առած էր ո՛և է պաշտօն երբ առաջարկուած էր իրեն Ուսում. Խորհրդոյ կողմէ։ Դպրոցականներու պարզ հանդէսներու մէջ անգամ մէկէ աւելի անգամներ կը վասյին իրենց ներկայութեամբ, այսչափ ալ չէր արժէր Մելքոն Գալէնեանը։

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԹԱՏՐՈՆ

Ի ՊԱՏԻՒ ՀՕԼԱՍԻ ՏՐՈՒՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԼԸ

Պ. Հօլասի անակնկալ հիւանդութիւնն ու մահը պահ մը զարգացուց Պոլսոյ Թատերասէր հասարակութիւնը, և յետոյ մոռացման դատապարտուեցաւ։ Սակայն Ալիքսանեան խումբին համար նոյնը չէր, ժողովուրդը կորսնցուց իր ամէնէն ժողովրդական արուեստագէտը, մինչ Պ. Ալիքսանեան և իր թատերախումբը կորսնցուցին իրենց ամէնէն կարող ուժը և իրենց ամէնէն սիրելի ընկերը։ Պ. Ալիքսանեան պահ մը վարանեցաւ և իր խումբն ալ ուժաբաբար դադրեցաւ գործելէ։ Եւ սակայն կամքի ուժը անձ, գաղափարը ունեցաւ խումբը կազմակերպելով ի պատիւ իր ողբացեալ ընկերակցին ցերեկոյթ մը տարքել։ Իր այս ազնիւ գաղափարը լաւ ընդունելութիւն գտաւ իր ընկերակիցներէն և որոնք խոստացան ամէն խմբաբ տալիլ, ցերեկոյթին յաջողութեան համար։

Օսմանեան զաւեշախումբի պետերէն Հասան էֆ. իմանալով Պ. Ալիքսանեանի այս գեղեցիկ ձեռնարկը՝ փափաք յայտներ է որ ինքն ալ յարգանքի բաժին մը ունենայ ցերեկոյթին մէջ, և իր ամատնային թատրոնն ալ արամադրելի ընելէ զատ փափաք յայտներ է որ ցերեկոյթին զուարթ մասը ինք ներկայացնէ։

Ալիքսանեան թատերախումբը իր ռեբերթուարին ամէնէն լաւագոյն թատերախաղերէն մին ընտրեց և ներկայացումը տրուեցաւ այս չորեքշաբթի ցերեկ Գուշ Ցիլի Հասան էֆ.ի թատրոնին մէջ միմիայն կանանց համար։ Նախ Հասան էֆ. իր թատերախումբով ներկայացուց «Զանգակը» անուն գօմէտի պուֆ մը երկու արարով, ուր հանդիսատեսները ճաթելու սասիան խնդացին։

Ալիքսանեան թատերախումբին խաղն էր Իսալացի մեծանուն Ռօզէթիի մէկ թատերգութիւնը «Մայրական դաստիարակութիւն», որուն մէջ մանրամասնօրէն կը պարզուի յատի դաստիարակութեան վնասները։ Նիւթը կը գտնուայ դաստիարակութեան շուրջը. կոմսուհի մը է որ իր զաւակները իրեն անհնարական դաստիարակներու միջոցաւ դաստիարակել տալ կ'ուզէ։

Ինքնանուան, գուցէ, վարժարանի դաստիարակութեան դէմ խօսող այս կոմսուհի, թիրը չատ իրական թիր մին է, մայրական թիր մը որ կը գուրգուրայ իր զաւակներուն վրայ և որ անոնց ամէն թերութիւններուն աչք կը գոցէ, առանց անդրադառնալու թէ իր զաւակները ինքն է որ անդիտակցաբար դէպի անկում կ'առաջնորդէ և վերջապէս կոմսուհին ազնուականական դաստիարակուած զաւակը կը մղուի ամէն տեսակ անբարոյականութիւններու, կ'ըլլայ գող մը և բարոյական ոճրագործ մը։ Խաղը ամբողջութեամբ պատմել անկարելի պիտի ըլլայ։ Բանը [illegible] Իլիասին է, իրենց տան գոնապանին տղան (Ալիքսանեան)։

Պ. Ալիքսանեան չատ լաւագոյն ընտրութիւն մը բրած էր։ Մայրերու և ապագայ մայրերու համար աւելի լաւագոյն թատերախաղ մը ինչ կարելի էր որոշել, քան «մայրական դաստիարակութիւնը» ուր իրենց իսկ պարտականութիւններուն պատկերն է որ պարզուեցաւ։ Պ. Ալիքսանեան իր այս ընտրութեամբ կրցաւ տալ թատրոնին այն գերը զոր կոչուած է կատարելու։

Թատերախմբին պետը Պ. Ալիքսանեան, երբ բեմ եկաւ հանդիսատեսները չիրցին ճանչնալ բայց երբ իր բամբ ձայնով «լա՛» և գոբզը ինծի ձգէ» ըսաւ իր քովի դերախաղարին. ծափահարութիւնն է ծայր տուաւ ու կեցցէներու մէջ Պ. Ալիքսանեան կրնկակի խոնարհութիւններէ ետք իր դերը չարունակեց։ Մրեւնոյն գնահատումն արժանացաւ նաեւ մեր արդի անմոռան արուեստագիտուհին Տիկին Հէքիմեան։

Պ. Ալիքսանեան իր դերին մէջ բացառիկ կարողութիւն մը ցոյց տուաւ, մանաւանդ վերջընթեր վարագոյրին մէջ, իր չուարումներն ու փախստական մտքերուն պարզապէս հիացուցին։ Պ. Քիւչանեան որ արդի դերասաններուն մէջ միայ լաւ դերք մը բռնած է յաղթեր։

Տիկին Հէքիմեան միայ դերեր կունի է՝ առանցքը բոլոր տասմին զոր ծայրէ ի ծայր անթերիօրէն ներկայացուց, յուզումներն ու հոգեմաները։

Այս ներկայացումը բոլորովին նոր յայտնութիւն մը եղաւ Տիկին Սիրանոյշ Ալիքսանեանի մասին։ Տիկին Սիրանոյշ Ալիքսանեան Մնակեան թատերախմբին մէջ միայ երրորդական ու չորրորդ տիպն դերեր միայն կը կատարէր, որով ժողովուրդը որոշ գաղափար մը չէր կրցած կազմել. սակայն այս անգամ իր սովորական երիտասարդուհիի դերերէն զատ գոնիէի դերով մին էր որ բեմ եկաւ, ու լաւագոյն կերպով ներկայացնելէ ետք վստահացաց թէ ինքը արուեստագիտուհի մին է և թէ քիչ ատենուան մէջ կարող է խաղալ նոյն իսկ կարեւոր դերեր։ Արդէն չատ պարզ է թէ երբ դերասան մը կամ դերասանուհի մը չարունակ տիպ դերերով բեմ ելլէ, կարելի չէ զայն դատել, բայց այսօր տիկին Սիրանոյշ վստահացաց թէ ինքը երիտասարդուհիի դերերէ զատ յաջողապէս կրնայ ներկայացնել նաեւ մայրական դերեր։

Մ. Թատրի որ Պ. Հօլասի մտերիմ բարեկամներէն էր, ինքը ալ իր մասնակցութիւնը տուաւ ցերեկոյթին և յաջողապէս ներկայացուց Գոնթ Կաղէրոի դերը։

Խաղը խիստ յաջող անցաւ։ Տիկին շնորհաւորութիւններ ընդունեցին իրենց սեռակիցներէն որոնք մասնաւորաբար խնդրեցին որ չարունակեն այս օրինակ ներկայացումները և մեզմէն ատեն վատահեցուցին թէ պէտք եղած քաջալերանքը չպիտի զլացուի իրենց։

Խիստ բարձրատիճան ու ազնուական ընտանիքի մը մայրը որ ընտանեօք ներկայ էր ներկայացման, Տիկին Հէքիմեանի պատիւ մը բրած ըլլալու համար, իր անձնական չքեղ կառքը տարամադրելի բրաւ անոր մինչեւ նաւամատոյց։

Ներկայացումը աւարտելէն ետքը այրն տիկին Հօլաս և հանգուցեալին որդին Անթուան էֆ. Հօլաս, խիստ փափկանկատ կենցաղագիտութեամբ շնորհակալութիւն յայտնեցին այն բարձր ընտանիքներուն որոնք իրենց ներկայութեամբ պատուած էին ցերեկոյթը։ Շնորհակալութիւններ յայտնեցին նաեւ Պ. Ալիքսանեանի և իր թատերախմբի բոլոր անդամներուն, ինչպէս նաեւ թատերական Հասան և Շեվզը էֆէնտիներուն, որոնք անձնատաբար նպաստեցին գործին։

ՆԵԿՏԱՐ ՆՇԱՆԵԱՆ
Դատրգիւղ

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ ՄԵԼՔՈՆ ԷՖ. ԳԱԼԷՆՏԷՐ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(35)(

ՓՈՓՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ը.

ՀՕՐԵՂԲՕՐ ՄԸ ՍՐՏՄԱՇՈՒՐՆԵՐԸ

Ձորձ զղջացող մեղաւորի մը պէս գլխակոխ ու պատկառոտ երեւոյթով հօրեղբօրը առջեւ կանգ առած.

—Կ'երդնում որ անգամ մըն ալ գիս պիտի չտեսնաք, հօրեղբայր ըսաւ, բայց կը թախանձեմ որ երկայնատեւ ցիւն ունենաք ինձ ունկնդրելու, մինչեւ որ ամբողջ ըսելիքս աւարտեմ, եթէ կը վախնաք որ ձեր Բլիւպի ընկերակիցներէն մէկը կը տեսնայ իմ մտերմաբար ձեզի հետ տեսակցիս, քիչ մը հեռու երթանք. վրաս հսկող ոստիկանը խիստ փափկանկատ մարդ է, անիկա մեզի հետեւելով հանդերձ բնաւ չզլաշնէր պաշտօնին կիրարկութիւնը։

Ծերունի կոմսը դէպ ի Մատէնի ծառուղին առաջանալով,

—Ըսէ, պատրաստ եմ քեզ ունկընդրելու, գոչեց, ըսէ տեսնանք ի՞նչ երես կարմրցնող յայտնութիւններ պիտի ունես։

—Երէկ Պենոնի ճաշարանը տեսաք որ պահանջատէրս ի՞նչպէս վարուեցաւ ինձ հետ։

—Այո տեսայ և կը զարմանամ թէ ի՞նչպէս մենամարտի չհրաւիրեցիք զայն ու կլեցիք այն ծանր նախատինքները։

—Վաղը պիտի մենամարտինք, հօրեղբայր, բայց ոչ թէ միայն դիս նախատելուն համար, այլ աւելի անոր համար որ ձեր քիթին խնդալու եկած էր։

—Ի՞մ քիթիս պիտի խնդայ։

—Այո հօրեղբայր, պարզապէս ձեւ մըն էր ծէրնան որ Պրագի ինծմէ դրամ պահանջելը. արիկան գիտնալով որ դուք պահանջուածը պիտի վճարէք երբ ինձ դէմ ուղղուած նախատինք մը տեսնէք, այդ ձեւը գործածեց և չորս հազար ֆրանքը շորթեց ձեզմէ. արդարեւ իրեն այդչափ դումար կը պարտէի բայց ինծմէ պահանջ մը գանձելու համար հանրային ճաշարանի մը մէջ այդ նախատինքը ընել պիտի չփորձուէր եթէ ձեզմէ դրամ չորթելու ծրագիրը չունենար։

Բօժէ ալ Կրավինի կոմսը որ վերջին աստիճան ուղղամիտ ազնուական մըն էր, եղբօրորդւոյն այս յայտարարութենէն կրակ ու բոց կարած

—Արդէն քու տեսակցած սրիկաներդ ամէկ աւելին պէտք չէ պահանջել, գոչեց, ա՛ն ձ՛օրձ, կորսուէ՛, հեռացի՛ր, հեռացիր Ֆրանսայէն, ա՛լ լմնցուցի՛ր, ցեխերու մէջ թաթխեցիր ընտանիքիդ պատիւը, ի՞նչ մեծ դժբախտութիւն, քեզի պէս եղբօրորդի մը ունենալը. ան սրիկային սնամօթ, խարդախ վաչխառու մը ըլլալը կռանած էի ես արդէն։

—Այո՛ հօրեղբայր, ձեր կարծածէն չատ աւելին է ու այս պատճառով դաս պիտի տամ իրեն. չորս հազար ֆրանքի պարքաց հիմա տուի, քիչ ետքը վկաները պիտի ընդունիմ. մինակ խնդիրքս այս է որ չորս հազար ֆր. տաք ինծի, որովհետեւ Ֆէրնանի տուած գրքոյկն իմս չէր, տիկին Մաւլիի կը պատկանէր։

—Ինչ, տարիուհիդ դրամ առնելու չա՞փ ալ ստորնացար. ձ՛օրձ։

—Կը խոստովանիմ որ այո՛, անկէ վեց հազար ֆրանք առնելու տկարութիւնը ունեցայ, բայց չծախսեցի, դրամախաղ խաղցայ և անով յիսուն հազար չահեցայ։

—Երբ յիսուն հազար չահած ես, ա՛լ ինչո՞ւ ինծմէ դրամ կ'ուզես.

—Որովհետեւ այդ դրամը խեղճ Գլօսինի ժառանգորդներուն պիտի յանձնեմ և անկէ խորելով տը Պրագի վճարած չորս հազար ֆրանքս է որ կը պահանջեմ ձեզմէ։

Ծերունի կոմսը եղբօրորդւոյն վրայ գթալով,

—Յիսուն հազար ֆրանքը գրպանդ թող մնայ ձ՛օրձ, ըսաւ, ես տիկին Գլօսինի Մաւլիի ժառանգորդներուն այդ գումարը կը վճարեմ, դուն անմիջապէս հեռացիր Ֆրանսայէն, հեռաւոր երկիր մը գնա՛, Հնդկաչին, Աւստրալիա, Պրազիլիա կամ վերջապէս անանկ տեղ մը, ուր չճանչցուիս. ես ապրուստիդ բաւելու չափ դրամ կը զրկեմ եւեւէդ, ա՛լ հերիք է, քիչ մը չունչ առնել տուր։

—Շնորհակալ եմ ձեր վեհանձնութենէն հօրեղբայր, վաղը ճակատագիրս պիտի վճռուի, եթէ մենամարտի մէջ սպանուիմ ամէն բան կը լմնայ, իսկ եթէ հակառակորդս սպանեմ առանց կանգ առնելու ուղղակի կը մեկնիմ Ֆրանսայէն, ու անգամ մըն ալ երեսս չէք տեսնար։

—Պէտք չէ որ սպաննուիս, ան սրիկային արժանի պատիժը տալու ես։

—Պիտի ջանամ հօրեղբայր։

—Մենամարտի վկաները ո՞վ են տեսնենք։

—Դեռ վկայ չմնաուեցի։

—Ի՜զ ոգ տղայ, վատահ եղիր որ վկայ պիտի չգտնաս և պիտի ստիպուիս առաջին անգամ դէմդ ելլող երկու տասնապետ կամ յիւզապետ հետդ տանիլ մենամարտի վայրը՝ իբր վկայ։

—Եթէ բարեկամներէս ոչ մէկը ընդունի վկայ ըլլալու տառաջարկս, ընելիքս ատ է։

—Ունի՞ դեռ բարեկամներ ունիս։

—Կը յուսամ։

Ձորձ գթութիւն հայցող արտարկ մը սեւեռեց հօրեղբօրը վրայ, որ եղբօրորդւոյն այս անել կացութենէն վերջին ծայր չուզուած չլմորած՝ երեսը թթուեցնելով հանդերձ՝ արտարկ դորով կը մուցնէր անոր նկատմամբ ու թէեւ ծանր բացատրութիւններով ու ակնարկութիւններով, սակայն մտերմաբար կը խորհրդակցէր անոր հետ։

Բօժէ ալ Կրավինի կոմսը պահ մը լուռ մնալէ ետք,

—Կը տեսնեմ որ ղղջումդ կատարեալ ու անկեղծ է ձ՛օրձ, ըսաւ, բայց այս ղղջումդ զգացումը դեռ խորաքրիկային արժանի պատիժը տալու ես։

—Պիտի ջանամ հօրեղբայր։

—Մենամարտի վկաները ո՞վ են տեսնենք։

—Դեռ վկայ չմնաուեցի։

—Ի՜զ ոգ տղայ, վատահ եղիր որ վկայ պիտի չգտնաս և պիտի ստիպուիս առաջին անգամ դէմդ ելլող երկու տասնապետ կամ յիւզապետ հետդ տանիլ մենամարտի վայրը՝ իբր վկայ։

—Եթէ բարեկամներէս ոչ մէկը ընդունի վկայ ըլլալու առաջարկս, ընելիքս ատ է։

—Ունի՞ դեռ բարեկամներ ունիս։

—Կը յուսամ։

Ձորձ գթութիւն հայցող արտարկ մը սեւեռեց հօրեղբօրը վրայ, որ եղբօրորդւոյն այս անել կացութենէն վերջին ծայր չուզու

ԱՐՏԱՔԻՆ

Միջազգային Կացութիւնը

ՋԱԲՈՆ եւ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԼԱՀԷՅԻՄԷՋ

ՄՏԱՀՈՂՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏԳԱՌՈՂ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ՊԷՏՔԸ ԿԱՑ

Տեղի թիւեկաց կը հրատարակէ իր Լա Հէյլ մասնաւոր թղթակցին հետեւեալ կարեւոր հեռագիրը, որ կը պարզէ հոն ներկայ եղող պատասխանատուներուն տեսութիւնները.—

«Զատաղանցութիւն չըլլար երբ հաստատենք թէ այս անգամ բոլոր դիւանագէտները աւելի հեռաւորքիր են Միացեալ Նահանգաց և Ճաբոնի միջեւ կացութեան, քան բուն ժողովին, որուն համար հոս եկած են։ Ճշգրիտ տեղեկութիւն ստանալու լաւագոյն և զանգակը ազդակի տեսակցութիւններ խնդրելը չէ, որովհետեւ ճշմարտութիւնը մշտ կը ծածկեն խմբագիրներէն։ Իմ ծրագիրս եղաւ քարեկամ դիւանագէտ մը խնդրել որ հարցնէ վնասուն համար, և երկու օրուան աշխատութենէ վերջ հեռեւեալը լսեցայ Խաղաղականի մէջ գործերուն ներկայ վիճակին վրայ.—

«Ճաբոնի և Միացեալ Նահանգաց միջեւ կացութիւնը իրօք ճգնաժամ է։ Մամուլը իրապէպ չէ գործերուն բուն վիճակին, որովհետեւ ճաբոնական և ամերիկեան կառավարութիւնը գաղտնի կը պահեն ճշմարիտ կացութիւնը։ Տարեցոյց չկայ թէ կացութիւնը ծանր է իրօք, որովհետեւ Միացեալ Նահանգները ճաբոնական ծանուցագիրներուն կը պատասխանեն մինչ ըսելով թէ կառավարութիւնը չի կրնար մինչեւ Բալիֆորնիոյ ներքին գործերուն, և Ճաբոն կը պատասխանէ թէ ասիկա անկանոնութիւն մըն է, քանի որ միջազգային յարաբերութիւններու վերաբերեալ խնդիրներուն մէջ միակ վիճակատութիւն մը կրնայ ըլլալ, և հետեւաբար միակ պատասխանատուութիւնը [illegible] ասոնց ամենէն ուժգնագոյն ձեւով։ Ճաբոն իր դատը կը վարէ ա՛նպիսի բացորոշ պայմաններով, որոնք իրապէս խոսք չեն վերցներ։ Անիկա կ'ըսէ կեդրոնական կառավարութեան.—Եթէ դուք իրօք գերագոյն ժողովոյնը Պառուէեան չէք ստիպեր Բալիֆորնիան իր վարմունքը փոխելու համար մեր հպատակներուն, և եթէ չէք յաջողիր այս փոխուութիւնը ձեռք բերել, պիտի ցուցնենք ձեզ, թէ մեր հեղինակութիւնը պարզապէս անուանական է, և պիտի պարտաւորուինք մեր իրաւունքները պաշտպանել մեր իսկ ձեռքով»։

Մինչեւ վերջերս Ճաբոն խնդիրը ա՛նքան վայրէն բաւարով պարզած չէր։ այլ Յունիս 20էն ի վեր վերջին ծայր կարգ ծանուցագիրներ ուղղած է, որոնք ցոյց տուին Միացեալ Նահանգներուն թէ խնդիրը սար երեւոյթի մը մէջ մտնելու վրայ է։ Երկայրաքանութիւնը չատ պարզ է.— կա՛մ այն է որ կեդրոնական կառավարութիւնը չատ պարզ է.— կա՛մ այն է որ կեդրոնական կառավարութիւնը հոմանութիւնը կամ բռնութիւնը կը պարտաւորէ Բալիֆորնիան ջնջելու ինչ որ նախասնիք կամ ամօթ մրն է Ճաբոնի համար, կամ Ճաբոն ինքզինքը ազատ պիտի նկատէ բանի գործողութիւններ կատարելու Բալիֆորնիոյ դէմ։ Ա՛ռ է խնդիրը, և Յունիս 20էն ու Յուլիս կէն մինչեւ աւելի կնճռոտած է։ Ճաբոն կը կարծէ թէ ամերիկեան ինչ ինչ պատրաստութիւնները կը ցուցնեն որ Միացեալ Նահանգաց վարմունքը կասկածի տեղ ունի, որովհետեւ մինչ ամերիկեան ծանուցագիրներուն մէջ կը յայտարարուի թէ այս խնդիրը չի կրնար խլրտում պատճառել, կառավարութիւնը պատրաստուու վրայ է մեւնոյն ատեն պատերազմական միջոցներ իր զգծարարներուն մէջ, և չարժման մէջ կը դնէ իր բոլոր նաւերը։ Նոյն իսկ ամենէն հիները, և ամենէն հեռաւոր կայաններու մէջ գտնուածները։ «Ի՞նչ կրնանք ընել», կ'ըսեն Ճաբոնցիք, «Երբ օրին մէկը յանկարծ Բալիֆորնիոյ մէջ յայտնուում կրնան մեր հպատակները, և Միացեալ Նահանգաց կեդրոնական կառավարութիւնը, իրենց վարչական ձեւակերպութեան պարզ զգացումովը, կարող չըլլայ արգիլել կամ նոյն իսկ պատմել այդպիսի գործեր։ Պիտի պարտաւորուինք վերջնական մը ըլլել, ճիշդ ինչպէս մեր ազգային պատիւին համար հոս մը ըրինք Ռուսիոյ, թէեւ անիկա նաւատ մը ալ զինուորական հակայ մրն էր և բաղդատմամբ թզուկ մրն էինք մենք։ Ազգային պատիւը մեզի համար ամէնքան է, և այդ մասին, մենք որ հանդուրժեցինք և կը հանդուրժենք ամէն հնարաւոր համբերատարութեամբ, չենք կրնար ներել որ այդ նախասնիքները անձնական աւելի պետական նկարագիր մը առնեն, որովհետեւ Ճաբոնցիք չեն ներեր տեսնելով որ կառավարութիւնը անպաշտպան կը թողու իր ազգային պատիւը։

«Ճաբոնցիք կը խոստովանին որ նախագահ Ռուզվէլթ և իր կառավարութիւնը իրենց ձեռքէն եկածը կ'ընեն կիրքերը զսպելու և արգիլելու ոչ և դործ, որ անկարելի ընէ ո և է խաղաղիկ լուծում. բայց կը հաստատեն նաև թէ եղածը բաւական չէ։ Ճաբոնական վերջնագիրը պիտի ըսէ.—«Ինչպէս ամերիկան կառավարութիւնը չդտնէ խնդիրը արագօրէն լուծելու միջոց մը, և վերահաստատելու օրէնքին գործադրութիւնը մեր ժողովուրդին համար, որ նախատուած է ձեր Նահանգներէն մէկուն մէջ, պիտի պարտաւորուինք մենք վերահաստատել զայն արդար գործողութեամբ, որով պիտի փրկուի մեր ազգային պատիւը։»

«Ասիկա չի նշանակեր թէ կացութիւնը ա՛նքան ծանր է որ անկարելի է փոխադարձաբար գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը։ Թոքիոյի և Ուաշինկտընի Դեսպիտները ամէն օր հաղորդակցութեան մէջ են, բայց մինչեւ հիմա սասը բաւերով ծանուցագիր փոխանակուած չէ։ Յոյսերնին կարած չենք գտնելէ բանաձև մը, որ եթէ ոչ բուժիչ, գոնէ հանդարտեցուցիչ ըլլայ։ Ուրիշ Ճաբոնցիներ ալ տեսայ—կ'ըսէ դիւանագէտ բարեկամս—որոնք դիւանագէտ չեն, այլ աւելի յուսահատ։ Անոնք կը յայտարարեն թէ Ճաբոնի մէջ սա՛ կերպով կը խորհին.—«Մեր և Ամերիկայի միջև գժտութիւնը կրնայ վերցուիլ, բայց սաղդ է որ նորէն պիտի ծագի, եթէ Միացեալ Նահանգաց մէջ ապրելու գաղափարէն չհրաժարինք։ Հետեւաբար, ո՛չ միայն այսօրուանը պիտի մտածենք, այլ նաև վաղուանը։»

«Գոգ մը Ճաբոնցիներ ալ կը յայտարարեն թէ իրենց երկրին անտեսական կացութիւնը ա՛նպէս մրն է որ Ճաբոնական կառավարութիւնը չի կրնար ձգձգել գործը։ Միացեալ Նահանգները անտեսական անդորր այլ մը ունին, Ճաբոնէն հարիւրապատիկ բարձր։ Մէկ—երկու տարիէն կրնան պատերազմական անձերի մթերք մը բարդել, դայ ղրքը սը սէջ։ հետեւաբար Ճաբոնի ընդհանուր կարծիքը ա՛յն է որ կառավարութիւնը պէտք է այս խնդիրը կարգադրէ կարելի եղածին չափ շուտ կամ ուրիշ կերպով։

Հարցուցի բարեկամս թէ այս կացութիւնը ի՞նչ ազդեցութիւն կրնայ ընել աշխարհի քաղաքականութեան և Խաղաղութեան ժողովին ընթացքին վրայ, և հետեւեալը խոստացա.—

«Մկկղէն յայտնապէս անհնարելի՝ որ Թիրմանք ամէն կրցածնին կ'ընեն Միացեալ Նահանգաց և Ռուսիոյ մէջ փոխարինութիւն մը գտնելու ա՛յն գործնական կղզիացման համար, որուն մէջ կը գտնուին։ Դիրմանք որովհետեւ նրբամիտ դիւանագէտ են, երբեք առիթը չեն փախցներ Ռուսիոյ յիշեցնելու իրենց ներկայ կացութիւնը։ Դեղին վտանգ, միշտ Դիրմանիոյուն պիտան վարդապետութիւնը, կը չահագործուի վարպետ գերման դիւանագէտներէն, որոնք Ամերիկացիներուն միտքը կը ձգեն անգլեճարոնական զինակցութիւնը։ Յայտնի չէ թէ պիտի կրնան համոզել ռուսները և Ամերիկացիները, բայց սարակոյս չկայ թէ այս նպատակին համար քայլեր կ'առնուին։

«Ամերիկան պատուիրակները ծովու վրայ առևտրական ստացուածներուն անձնաբարեկութիւնը բերին Ժողովին առջև, ա՛յն մտօք որ բանաձև մը գտնուի ամերիկեան վաճառականութիւնը ազատ ընելու Խաղաղականի մէջ պատերազմի վտանգներէն։

«Ռուսք չեն մտնար պատերազմը, թէև այնպէս կը ձեւացնեն։ Կը կարծեն նաև թէ Անգլիա լռելեայն հակառակ էր իրենց պատերազմին ժամանակ։ և թէև բարեկամութիւն կը ձեւացնեն, փաքր մանրամասնութիւններէն կարելի է տեսնել թէ Ռուսիոյ բոլոր համակրութիւնները Դերմանիոյ հետ են, որ ուզղակի կամ անուղղակի կերպով օգնեց իրեն։ Պառոն Մորշալ ֆոն Պիպերշթայն որ ամէն պատեհութենէ օգուտ կը քաղէ իր երկրին նպաստաւոր քաղաքականութիւն մը վարելու, ընթացք մը՝ որ արժանի է ամէն գովեստի, և որուն պէտք է հետեւող ըլլան միւս երկիրներու պատուիրակներն ալ, իր բոլոր ուժովը կ'աշխատի վերեւ ցոյց տրուած նպատակին համար։ Ճաբոնցիք միշտ նոյն ստոյգական, համբերատար մարդիկն են, վարագոյրն և տեսը անցած դարձածին կարեւորութիւն չեն տար։ Հիմակ ալ կ'ըսեն ինչ որ ըսին Ռուսիոյ դէմ պատերազմին նախընթաց օրը.—«Մենք պատերազմի չենք փափաքիր մենք չատ խաղաղասէր ենք։ Մարդու մնասելու միտք չունինք, ո՛չ մէկուն կը նախանձինք, ո՛չ աշխարհակալութիւն կ'երազենք ոչ գրաւում, բայց կը պահանջենք իրաւունք մը, զոր կը վայելեն միւս ազգերը, այսինքն մեր պատիւը միշտ յարգուած տեսնելու իրաւունքը»։

Այս բոլոր ըսուածներէն կը հասկացուի թէ կացութիւնը ո՞րքան ծանր է։

Տարիա Լանթէի Սէրը

ԳՐԵՑ՝ ՈՒԻՇԱՐ ՅՕՍ

ԻԵ.

Շարունակ ասոր վրայ՝ կը մտածէ։ Կեանքին մէջ միակ՝ բանը՝ որմէ կը վախնար՝ սա էր։ Երկիւղէն աւելի յոռի բան մըն էր։ Մտածումը նողկանք, գարշանք կը պատճառէր իրեն, բայց զորձը առաջ կ'երթար։

Իր սամերիկեան առաջին պատրաստի մէջ էր որ հանկցաւ իր փոխուկ վիճակը։ Եթէ անմիջապէս խզէր զինքը իր սառցիչին հետ կապող շղթաները, հարստութիւն մը պիտի կորսնցնէր այս վերջինը։ Եւ ասիկա իրաւացի կ'ըլլար անոր համար։ Բայց իր մտքով այդ մարդուն վայրենի քմահաճոյքին պիտի ենթարկուէր թատերական խումբը։ Այս նկատումը եւս կը կեղծէր զինքը անձնասպանութիւնը ի գործ դնելէն։ Ինչ որ իրեն համար փրկութիւն պիտի ըլլար պէտք չէր ժամանութիւն ըլլար ուրիշներուն, որ կը սիրէին զինքը. որոնք իր թեկին չէին դպչեր, և կը թողուին զինքը իր արքինի անմասչելիութեան մէջ։

Անձկալից տառապանքով թաքուն կը պահէր իր վիճակը։ Չէր կրնար կանխատեսել թէ ի՞նչ պիտի ընէր երբ մարդը իմանար և այս մասին իրեն հետ խօսէր բիրտ, վայրենի, տեսակ մը ծիծաղով, յաղթականի դէմքով։ Որովհետեւ իր մեղապարտ գործը յաղթանակ մը պիտի նկատէր։ Հիմա աւելի անլուծելի կերպով պիտի ձուլուէր իրեն — ողուն պատնառաս։

Ամէն անգամ որ բեմին վրայ պիտի երեւնար, սա՛ ենթադրութիւնը կ'բնէր.—

«Սխալ է թէ դուն արուեստագիտուհի ես։ Տակուին մեծ արուեստագիտուհի մը պիտի ըլլաս։ Եթէ եղած ըլլայիր ցարդ, ամէն բանի հանդէպ մը զաս, որ մեծ է ու ասուաստացին— քու գեղարուեստդ զաս։ Ուրիշ ամէն բանի սնդգայ պէտք էիր ըլլալ. քեզի համար ուրիշ բան ըլլալու չէր։ Դուն ինքզինքդ բարձր զգալու էիր ա՛յն բանէն, զոր քու հոմբուդ կ'անուանեն։ Իրապէս մեծագոյն արուեստագէտ մը անորմէ բարձր ըլլալու է։ Բայց երբ բեմ կենես և ներսի դիդ զգաս թէ «Տիսա բոլոր ուշերը քու վրադ կը յաւեն, հիմա բ լոր սիրտերը քեզի համար կը բաբախեն...» Երբ ուշ կ'ըլլաս հանիներուն, երբ քու արուեստդ սիրտերը թունդ կը հանէ... Ծարիերու որոտումը չէ միայն այլ նաև սա՛ զգացումը թէ «զանոնք պատասուեցիր, անոնք քուկիներն են, զանոնք խլեցիր անդիմադրելիօրէն...» Դանէ տարիա երջանիկ ընելու էր քեզ, եթէ ճշմարտապէս ըլլայիր ինչ որ իրր ա՛ն կը գտնին քեզ։ Բայց ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ — ա՛ն չեմ։ Դուն մեծ արուեստագիտուհի մը չես, նոյն իսկ բնաւ արուեստագիտուհի չես։»

Այս ամէնը ի մտոյ վախման մը պիտի գտնէր, որովհետեւ որչուն առած էր.— «Թատերական խումբին հանդէպ քու պարտքդ կատարէ՛ վերջ, անձնասպան կ'ըլլաս։» Բարեխղճաբար իր մասնաւոր վախճանին գիտակցութեան մէջ ամէն ժամանակ աւելի լաւ կ'երգէր և կը խաղար։ Այսպէս իր «վերջին օրերը» շարք մըն էին յաղթանակներու, զորս Ամերիկա ուած չէր Երբեք ոչ Գրիսի, ո՛չ իսկ Ելիզաբեթի, ո՛չ իսկ Բաթիի։

«Բայց հիմա մեր կարծածէն տարբեր է, ա՛յնքան անձնական կերպով անարբեր և օտարամերժ չէ։ Կրնայ հիմա բանէ մը համ առնել։ Կ'ուրախանայ հիմա այս Ամերիկայիներուն ցնծութեան վրայ։ Մերթ ընդ մերթ կրնայ նոյն իսկ զուարթ ըլլալ։ Մէկ խօսքով կը ժպտի։ Մտածեցէ՛ք. Տարիա Լանթէ կը ժպտի։ «Հրաչքի դարը սակայն անցած չէ», կ'ըսէին իրարու մէջ արուեստագէտները և արուեստագիտուհիները։

Թատերապետին միայն մտահոգութիւն կը պատճառէր երգչուհիին այս փոփոխութիւնը։ Իր գոյքը չատ լաւ և ճիշդ կը ճանչնար։ Ամէն օր կը դիտէր զայն. ամէն օր ինքներուն կ'ըսէր դարձեալ. «Ասիկա բան մը ունի, քէն մը ունի, ինչանոյար քեզի դէմ։ Ի՞նչ կրնայ ըլլալ...» Չէր գտներ, ամէն օր դարձեալ հարկ եղած զգուշութիւնը կ'ընէր. «Վերջապէս ամէն բանի կարող է, հարկ է զգուշանալ»։

Թատերական մեծ պատրաստ լմնցած էր. Թատերապետը իր ոսկի հունձքը համարած էր. ընկերութիւնը Եւրոպա վերադարձաւ։

Տարիա Լանթէ չդնացին մէջ կ'ուզէր կատարել, իր միայն գրածը։ Առաջին վերջերուներէն մէկուն մէջ իսկ կ'ուզէր զէր կատարուիլ մը անկրկնելի երկիր, վերնայարկը երթալ և ծով նետուիլ։ Երկրորդ առաւօտուն ա՛լ չէր մնար Տարիա Լանթէ, ո՛չ եւս մեծ արուեստագիտուհի։ Ասով յաղնած հոգի մը հանդիսատեսի գանէր։

Ամերիկեանը գերիզման մրն էր, իր բաղձանքին արժանաւոր. անձայրը անձայրին մէջ թաղուած...

Բրաւ ինչպէս որոշած էր։ Մեղմավին եկաւ իր անկողնէն, վրան ձգեց իր սպիտակ վերարկուներէն մրն, խուզէն կանացուկ մը դուրս եկաւ վերնայարկը։ Դիշեր մրն էր հեշտալից։ Մոմը կը ծիծաղէր զուարթաձայնիկ անզգրուութեամբ։ Հաստատութիւնը կը չողար արփիացիր, լուսնի գերանդին իր անկումը կը խոնարհէր ա՛յնքան չիկակարմիր որ կարծես այս փառաշող երկինքէն մահացու վէրք մը կ'արիներ։

Այրաստով կ'ակոսէր հակայ նաւը կոնակները։

Մոմուն այս երաժշտութեան մէջ կ'ուզէր երգչուհին իր հոգին փչել։ Հանանուա տարին յատէրմական մեղեդիին մէջ պէտք էր լուծուէր իր գոյութեան պաշտօնը։

Նաւուն պառակը ճանչցաւ նրբին, սպիտակ կիսպարանքը, որ ուրուականի մը նման սահեցաւ գնաց մենաւոր մարդուն քովէն։ Պառակը ուշադրութիւն չդրաւ անոր։

Հիմա վերջին ակնարկ մը աշխարհի վրայ, որ հոս ա՛յնքան մեծ, ա՛յնքան գեղեցիկ, ա՛յնքան անպիսի էր, և ահա —

Ի՞նչ էր սա։

Իր սրտին տակ չարժում մը։ մեղմ, խորհրդաւոր — յոյժ մեղմ, յոյժ դիցուհարար խորհրդաւոր։ Սարսուռ մը, դող մը։ կեանքի յուզումը իր սրտին տակ։ իր գաւակին կեանքը... Առաջին անգամ ըլլար։ Եւ ասիկա ա՛ն վայրկեանին երբ կ'ուզէր մեռնիլ, ինքզինքը սպանել։ Դողը քանմեցուց զինքը, զոգոյս սասուածութեան մը չանչը չչափած էր զինքը։ Չկրցաւ իր ապատարաբ գործը աւարտել իրեն վրայ, այս դողը և այս սարսուռը իր սրտին տակ զգալով — չկրցաւ։ Բրաւ կեանքին հանդէպ սպանութեան առչեւ խրուչումը, ապապ մոր խորհուրդին առչեւ երկիւղածութիւնը, արդեօք եղան իր թեամբ, իր տարտիեան և հոգատարութեան զգացումը մարելու, և փրկուելու բոլոր չարիքներուն ամենամեծէն. կեանքէն։

Երբ Տարիա Իսպանիա հասաւ, հաղորդակցութեան ժամ իր թատերախումբին հետ — գրաւորապէս։ Նամակին կցուած էր պայմանագրութեան մը պատճէնը։ Եթէ զինքը ապատ արձակէր, բարարոմին և կատարեալապէս ազատ, տարին սա՛չափ գումար մը պիտի հատուցանէր անոր։ Բայց եթէ մերժէր ու չհաւանէր, երդում պիտի ընէ իր ամբողջ կեանքին մէջ այլ եւս երբեք բեմ չելնել։ Թատերապետը կը ճանչնայ զինքը և գիտէ թէ իր երդումը պիտի բանէ։

Վերջապէս օձիքը ազատեց, փրկանքով մը։ Ամէն բանի հանդէպ իր գուլ անտարբերութեան մէջ այս գաղափարը քիստ մտքը եկած չէր։ Իր սրտին տակ նոր կեանքի մը առաջին զարմանալի յուզումին պէտք ունէր այս գաղափարը մտքը գալու համար։ Որովհետեւ իր կողմէ անոր առաջարկուած գումարը խիստ չատ էր, որովհետեւ մարդը դիտէր թէ մարժանի պարագային այլ եւս պիտի չկրնայ այս ոսկիի աղբիւրէն քաղել, ասիկա պիտի ցամքէր իրեն համար, ուստի հաւանեցաւ ասարկութեան։

Երկուքը անգամ մըն ալ իրարու ժամ եկան, ի ներկայութեան նոտարի մը։ Բնաւ չէր խօսեր ինքը։ Երբ մարդը գործը լմնցուցին վերջ կ'ուզէր յանդիմանութիւն մը ուղղել անոր, Տարիա առանց խօսելու դուռը ցոյց տուաւ անոր։ Այնպիսի եղանակով մը, ինչպէս մարդ կ'ըսէ, երբ ադատա, զզուելի, գռեհիկ բան մը իրմէ կը թափուի։ Մարդը ծաղրելով կ'ուզէր ծիծաղիլ, բայց անոր նայեցաւ Տարիա, իր նայուածքին տակ պասանձեցուց զայն, որ իր նայուածքին տակէն սարդեցաւ դէպ ի դուռը։

Իր անձնուորութեան ամենամեծ յաղթանակն էր... Բայց երբ մարդը գնաց, Տարիա անզգայ ինկաւ։

Հիմա նոր կեանք մը ունէր իրեն առչեւ։ Զայն սկսաւ իսր առանձնութեան մէջ քաշուելով։ Ասիկա և վեհութիւն մը միայն կարողացուցին զինքը կանգնել խոր անկումէն, զոր ինկած էր մարմնով ու հոգիով. եթէ առանձնութեամբ և բ՝ուրթեամբ չկրնար դարձեալ բարձրանալ, չէր կրնար նոյն իսկ գեղարուեստով։ Աշխատեցաւ իրրև անկեալ պիտի ապրէր։

Բարեօ ա՛նձիրի մասնաւոր գաւառ փնտռածը։ Մէկ կողմէն կը շրջապատէր զինքը ծովուն կոնակաւոր բարձրադիր ամայութիւնը, միւս կողմէն Հնամի դաշտագործին հանդիսաւոր մենութիւնը։ Մեծաքաւ լռութիւն մը կ'երգէր հոս աշխարհի բարձր երգը։ սանդգագործութեան սաղմոսը։

Իր սրտին տակ չարժում մը, յաղուիլ մը զգալով. անձին էակին համար տակաւին չէր իմանար մայրական սէրէն ոեւ է յոյզ։ Չէր կրնար երեւակայել թէ պիտի կարենար զգալ զայն երբեմն։ Երբ երկուքը լուծէր, տգան օտարի մը պիտի յանձնուէր։ Օտարին քով պիտի մնար։ Տգան օտար մը մասաւելի սէր, այսինքն աւելի երջանկութիւն պիտի գտնէր քան սեփական մօրը մասս. տգան օտարին յանձնելը միակ բարիքն էր զոր կրնար իր մայրը ցոյց տալ իրեն։

Այսպէս որոշէին ու նախապատրաստէին վերջ, Տարիա քիչ մը հանգստացաւ։ Մերթ ընդ մերթ կը խորհէր թէ տգան ծնած ատենը կրնար մնալիլ։ Ասոր վրայ միշտով չէր խորհէր, այլ տառապանքով, բաւական է որ տգան մնանկորը ինք ալ ապատաւէր իր ամբողջ գոյութենէն։ Ծովուն և ամայութեան առչեւ կ'ըսպասէր իր ծանր ժամուն...։

(Շարունակելի)

ՔՐՈՆԻԿ

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Պատրիարքարանի կողմէ արուած հրաւիրագրին համաձայն, Մայր Եկեղեցւոյ աւագերէց Տ. Միքայէլ Ա. քհ. Աչճեան իբրև նախագահ ընտրողական ժողովոյ, նախընթաց չաբթու գաղտնի քուէարկութեամբ եռապատիկ ընտրելիներու ցանկ մը կազմեց և յանուն նամակներով, իբր 1400, զրկեց թաղակցներուն, ըստ օրինի ժամանակցելու համար քուէարկութեան։

Երկկ առաւ մինչև ժամը 4 զրրուած 1400 քուէներէն միայն 630 քուէ եկաւ։ Ժամը 5ին նախագահին կողմէ քուէատուփը բացուեցաւ և ընտրողական ժողովոյ հակազութեան ներքև արձանագրուեցան քուէները, և առաւելագոյն թաղ։ Խորհրդոյ անդամ.—

Տեսաք՝		
Արմենակ Փանդեան	387	քուէ
Գրիգոր Մելիքեան	375	»
Տքդ. Գրիգոր Ասիեան	264	»
Միսաք Թորչանեան	260	»
Տքդ. Տ. Ալեքսէրսի	231	»
Յակոբ Թորոսեան	220	»
Պետրոս Մանրիկեան	215	»
Գարեգին Եկիկեան	207	»
Յակոբ Աճառեան	207	»

Ընտրութիւնը տարաբերեցաւ ժամը 7ին։ Տ. Միքայէլ Ա. քհ. այս կիրակի օր Թաղական Խորհրդարան պիտի հրաւիրէ նորընտիր Թաղական Խորհրդոյ անդամները, ուրիկ վերջ պիտի տեղեկագրուի Պատրիարքարան հաստատութեան համար։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը չաբթի օր Կայս. Պալատ գնաց և Ն. Կ. Վեհափառութեան Բարձր. աղջկան Նազիմէ Իշխանուհիին բարեբաստիկ ամուսնութեան առթիւ ի դիմաց Հայ Ազգին Ցնծագին Շնորհաւորութիւններ մատոյց յաստ Կայս. Գահոյից և արտաքնոյն բարեմաղթութիւններ բրաւ։

ՈՒՍՈՒԹԻՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր նիստը կազմեց չաբթի օր Ղալաթիոյ Խորհրդարանը Իր որոշումներէն հետեւեալները հաղորդուած են մեզ ի հրատարակութիւն.

1. Ս. Պատրիարք Հայրը ուսուցչական ընտրելեաց Բենիչ Ցանձնաժողովոյ կազմութեան առթիւ իր կողմէ նոյն Ցանձնաժողովոյ անդամ կարգած էր Տ. Սահակ Ա. քհ. Տէր Սարգսեանը։ Այս ընտրութիւնը նոյն Ցանձնաժողովոյ իր ամբողջութիւնը գտած լինելով, որոշուեցաւ իր յառաջիկայ նստին հրաւիրել Պատ. անդամներն խորհրդակցելու համար նախապատրաստութեանցը վրայ։

2. Խորհուրդը նկատելով որ մայրաքաղաքիս Ազգ. նախակրթարանաց չրջանաւարտներուն քննութեանց համար ըստ հրահանգի չորս չրջանակներ կազմուած են, և իւրաքանչիւրին համար յատուկ քննիչներ կարգուած, փութացնելու և դիւրացնելու համար ուսումնութիւններն։ արժան դատեց որ անցեալ ապրիլ նման, իւրաքանչիւր չրջանակի մէջ քննութեանց ներքին քննիչք իրենք նշանակեն գրաւոր փոխներուն վրայ, և այնպէս ուղարկեն զանոնք։

3. Զարեհ էֆ. Թորոսեան «Ընթացք թուաբանութեան» անուամբ տարբերան դասընթացքի Ա. Բ. տարիներու համար դասագիրք մը պատրաստած և ներկայացած լինելով՝ Խորհուրդը որոշեց զայն ընդունիլ կանոնական քննութեան ենթարկել զայն, և ապա անորոշել պարտ ու պատշաճ։

ՄԻՒԹԱՐԵԱՆ ազգայինները խնդրած են Պատրիարքարանէն որ իրենց առաջնորդ. փոխանորդ կարգուած Ազգամարտ միաբան Տ. Եղիսէ Վ. Ներկապարեանը փոխադրուցուի, ճշդուելով միանգամայն անոր պաշտօնին մնալիք թէ Տիրապէտիրի առաջնորդին իրաւասութեան տակ պիտի պաշտօնավարէ թէ ոչ։ Պատրիարքարանէ որոշուցաւ պատասխանել թէ Տ. Եղիսէ Վրդ. առաջնորդին խորհրդակցելու պիտի վարի տեղւոյն եկեղեց. և կրթ. գործերը։

ԳԱԼԻՊԵԱՆ ԱԶԳ. ՈՐԲԱՆՈՑԻ տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ չորեքշաբթի, 4 Յուլիս, և պիտի շարունակուի հետեւեալ ժամանակացոյցին համեմատ.— Գշ. 4 Յուլիս.—Կրօնք և հայերէն լեզու բարձ. և Միջին Բ. կարգերու.— Թուաբ. Տարբ. Բ.։ Ուր. 6 Յուլիս.—Թուաբ. և երկրաչափութիւն Բարձր., բն. գիտութիւն Միջին և Բարձր. 6 կարգերու։ Բշ. 9 Յուլիս.— Եկեղեց. և ընդհ. պատմութիւն Բարձր., կրօնք և հայերէն լեզու Տարբ.— Աշխարհագրութիւն Բարձր. Բ. կարգերու։ Գշ. 11 Յուլ.—Թուաբ. և երկրաչափ. Միջին, Ֆրանսերէն Բարձր. և Միջին.—Աշխարհագր. Միջին կարգերու։ Եշ. 12 Յուլիս.—Աշխարհագր. և բարգիտ. Տարբ.— Ձեւագիտ., մեծագործ, գաղնակ և ձայնական երգ. սութիւն Բարձր. կարգերու։

Ծանօթ.—Քննութիւնք կ'սկսին [illegible] օրվ վերջ ժամ 6ին (Ք. Թ.)։— Մանուհեաց ձեռագործները և գծագրաշխատութիւնք ի տես դրուած են։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍՆԵՐ

ԵՐԲԱՆԻ

Էստեան վարժարանի սրահը չաբթի օր ժամը 3ին ամբողջ լեցուած էր գրեթէ գեղեցիկ սեռին կողմէ։ Ճակատը զետեղուած էր Օսմ. Թուղթեան գրատներու մէջտեղ և պատերը զարդարուած էին աչակերտներու յաջող լուսանկարներովն ու վարժարանին բարեկամներու մեծադիր պատկերներով։ Ս. Պատրիարքը նախագահեց հանդէսին, իր չորրն ունենալով Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, Տ. Վահան Պատրիարքեան, Բերայի տարեցներ Ս. Մարեան Հայր, քահանաներ, Թարգմանչաց Խորհրդոյ ատենապետ Վահան. Թեոդէք էֆ. և ծանօթ անձնաւորութիւններ։

Հանդէսը բացուեցաւ Համիտիէ Մուշով, ուրկէ վերջ Բերայի վարժարանոյ տնօրէն Գրիգոր էֆ. Մարգարեան կարդաց տարեկան տեղեկագիրը, ուրկէ կ'տեսնուէր թէ՝ 1906—7 տարեշրջանին մէջ Բերայի ազգ. չորս վարժարանաց աչակերտներուն ընդհ. թիւն է 835, հետեւեալ բաժանումներով. Էստեան 450 (երկսեռ), Նարեկեան մանկապարտէզ՝ 210, Բանկալթիի մանկապարտէզ 125, Լուսաւորչեան (Տօրտպերէ) 50։ Առանց գրեթէ կէսէն աւելին ձրիավարժ է։ Էստեան վարժարանը այս տարեշրջանի 12 շրջանաւարտուհի. այս վարժարանը, վեց տարիէ ի վեր, յաջողաբար. պարզ շրջանաւարտներէ զատ հաստատած է 31 աչակերտուհի, որոնցմէ դասընթացքն աւարտած, որոնք կէսէն աւելին ուսուցչութեամբ կը զբաղին։ Գալով երեք մանկապարտէզներուն, անոնցմէ մասնաւորապէս Նարեկեանը ու Բանկալթիի կարող վարժուհիներու խնամքին տակ կը չարունակեն կանոնաւորապէս մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է 3 մանկապարտէզներու ընդհանուր վարիչ Տիկին Ագապի Սարգսեան նոյնպէս, մանկապարտիզապետուհի Մարգարիտ Թոքաթլեան։ Երեք մանկապարտէզներու աւարտական ծրագրի կարգէն յառաջիկայ չրջանին 55 երեսեռ աչակերտներ պիտի գան հետեւելու վարժարանի սարքերան Ա. Բ. կարգերուն։ Տեղեկագիրը ընդհանուր ծանօթութիւններով և իրողութիւններով կ'ապացուցներ թէ Էստեան վարժարանը ուսումնական անկիւնի մը մէջ չէ, ինչպէս յայտարարուեցաւ ոմանց կողմէ, այլ չատ պատիւաւոր ոչ ջանիներ կը բերէ։ Իր ամերը և սանուհիները անոնց բարոյութիւններ ձեռք կը բերին վարժարաններու մէջ։ Մենք [illegible] բարեկան ներկայացում, նուագանդեսներ չենք տար, բաւ Տնօրէնը, չպատճառ համար ծնողքերը, այլ կ'աշխատինք լաւ նախակրթութիւն մը տալ։ Պարգարեան էֆ. մասնաւորապէս յայտնեց Վահ. Թոքաթ էֆ.ի որ հայրական հոգածութիւն և գուրանք կը տածէ միշտ վարժարանին և սաներուն համար։ Տեղեկագիրը վերջացաւ ներքնագին բարեմաղթութիւններով Վեհ. Սուլթանին համար, որուն ձայնակցեցան ներկաները «ամէն»ներով։

Տեղեկագրէն վերջ երգեր երգուեցան։

ցան վարժարանին երգեցիկ երկտող խումբին կողմէ, առաջնորդութեամբ Ռոբերն էֆ. Ձիվանեանի և ընկերցողութեամբ դաշնակին։ Թուրքերէն ուղերձէ մը յետոյ՝ զոր արտասանեց Պ. Հայկ Բէլէլեան, Օր. Եւդոքիա Մէհտէրեան խիստ ծիծաղաշարժ մենախօսութիւն մը արտասանեց՝ ամաչերէն քմնութիւններուն առթիւ իր գժգոհութիւնները յայտնելով։ Օր. Մէհտէրեան իրաւամբ հնչեցուցիչ էր իր համաձայն ու գիտակից շարժուձևերուն համար։

Յետոյ տեղի ունեցաւ աշակերտուհիներուն մրցանակներու բաշխումը և մրցանակ ստացան Լեռաքանչիւր դասարանէ Ա., Բ., Գ. հանդիսացողներ, որոնք են.—

(Է. Դասարան). — Ռեբեկա Կոմիտասեան, Սիրանոյշ Գասնէրեան Արմենուհի Թորոսեան։ (Ե. Դասարան).— Սիրանոյշ Քօրանեան, Մաստ Բիւրեղեան, Վերմին Բէջմէղեան։ (Դ. Դասարան).— Տիգրանուհի Հանէսեան, Մաստ Թիլպէնտեան, Սիրվարդ Շանպաղ։ (Գ. Դասարան).—Նուարդ Գօրանեան, Թեքեղա Զանկեան, Թագուհի Գարամանեան։ (Բ. Դասարան).— Աբչալոյս Պոնտոքճեան, Սրբչոյս Եղարեան, Վարսենիկ Ուզնեան, Լուսէնի Աճէմեան։ (Ա. Դասարան).— Վերժինէ Սարգսեան, Արաքսի Դերձակեան, Վանիկա Հաւաթամեան։ (Նախապատրաստական).— Արմենուհի Երանիկեան, Ադաւնի Մրչեան, Պերճուհի Մնձիկեան։

Պատուոյսի փոխարէն մրցանակ ստացողներ.— Օրիորդք. (Ե. Դասարան).—Անիկ Բէչկերեան, Հերմինէ Վէպիրեան, Նուարդ Պոչնակեան, Սրբուհի Ամատունի, Տիրուհի Գարամանեան, Սիրարփի Տէր Ներսէսեան, Ազնիւ Դասարանեան։ (Զ. Դասարան).— Ադանի Պերպէրեան, Զապէլ Սպիրեան, Հայկանոյշ Ադամեան։ (Դ. Դասարան).—Արմինէ Մելիքեան, Էմմէյնի Պարոնիպանեան, Հայկուհի Պաղտասարեան, Մելինէ Շիրէճեան, Սիրանոյշ Շնարեան, Պերճուհի Էքմէքճեան, Սրբուհի Մարտիկեան, Սաթենիկ Վարդանեան, Բերթանէ Տէր Գրիգորեան։ (Գ. Դասարան).—Ադապի Յովասափեան, Աբչալոյս Բարունակեան, Զարուհի Փաքաղեան, Մաստ Փաքաղեան, Հռիփսիմէ Փաքաղեան, Հերմինէ Գանթարեան։ (Ա. Դասարան).— Սիրանոյշ Խուպսերեան, Արմենուհի Բէչկերեան։ (Նախապատրաստական). — Աբրամի Մերմէճեան։

Գեղարուեստի մէջ մրցանակ ստացողներ.—(Է. Դասարան).— Հռիփսիմէ Զէվիկեան, Եւգինէ Պէրպէրեան։ (Ե. Դասարան).—Նուարդ Գարիպեան։

Բարի վարուց համար մրցանակ ստացողներ.—(Է. Դասարան).—Ադաւնի Սարգիսեան, Մաստ Գարիպեան։ (Ե. Դասարան).— Սիրանոյշ Պիլպիլեան։ (Բ. Դասարան).—Ադաւնի Կոչկարեան։ (Ա. Դասարան).—Արաքսի Դերձակեան։

Մրցանակաբաշխումէն յետոյ Պ. Ա. բայ Եւսուֆեան և Կ. Ալիքսանեան ջութակի վրայ քանի մը կտորներն նուագեցին յաջող կերպով։ Յետոյ Օր. Զ. Գաղդեան և Օր. Ս. Տէր Ներսէսեան ֆրանսերէն սիրուն մենախօսութիւններ արտասանեցին լեզուն և յստակ առոգանութեամբ։

Տեղի ունեցաւ նաև աշակերտներուն մրցանակաբաշխութիւնը և Ա., Բ. Գ. հանդիսացող՝ հետևեալ պարոնները ստացան մրցանակ.—

(Նախապատրաստական Ա.).—Միքայէլ Մաքսեան, Մկրտիչ Բէնտիկեան, Գասնիկ Սրբէնեան, Մեկրիտգրեկ Պապիկեան։ (Նախապատր. Բ.).— Հայկ Թոմօեան, Հայկ Ասատուրեան, Գաբրիէլ Յակոբեան, Սողոմոն Կոչկարեան։ (Տարրական Ա.).— Արշակ Ալլահվէրդեան, Հրաչեայ Ասատուրեան, Սանտակ Կիւլէնկեան, Ժիրայր Ձիվանեան։ (Տարր. Բ.).—Հրանտ Սարգեան, Յակոբ Զանկեան, Բարդաղ Գէորկեան, Մարգիս Խուպսերեան։ (Միջին Ա.).— Հայկ Մրտիկեան, Ժիրայր Իսրայէլեան, Գրիգոր Բէջէլեան, Յարութիւն Փաքաղեան։ (Միջին Բ.).—Հրանտ Բէջէլեան, Վահրամ Զիլինկիրեան, Սիմոն Ասատուրեան, Մինրան Յովսէփեան։

Բարի վարուց համար.—(Նախապատ. Ա.).—Յարութիւն Պարագեան, Վարդան Ամիրեան։ (Նախապատ. Բ.).—Մկրտիչ Մելքոնեան, Գեղամ Զաքրեան։ (Ա. կարգ). — Կարապետ Վէզիրեան, Վահրամ Պաղտասարեան, Մինրան Սվաճեան։ (Բ. կարգ).—Լեւոն Եւսուֆեան, Վանան Պարսեղպանեան։ (Գ. կարգ). —Սրամ Փաքաղեան, Մարգար Կարապետեան։ (Դ. կարգ). Արայ Եւսուֆեան. Գէորգ Իսրանեան։ (Ե. կարգ). Յովհաննէս Աբէլեան, Կոպեոնիկ Շանպաղեան։

Աշխատասիրութեամբ.— (Նախապատ. Ա.).—Պարգև Զատիկեան, Յարութիւն Քօքրեան, Թադէոս Իրմայէլ Էրմանեան, (Նախապատ. Բ.).—Տրդատ Ձիվանեան, Սուքրէն Բալատեան, Վահրամ Ասլանեան։

(Ա. կարգ).—Զաքար Պալեան, Արամ Բէլքէզեան, Վարազատ Ադամեան։ (Բ. կարգ).—Յարութիւն Շահմիրեան, Արմենակ Սիմոնեան, Պարոյր Տամատեան։ (Գ. կարգ).— Գարեգին Դարբինեան, Եղիա Էսկիճեան, Խաչէն Թորոսեան։ (Դ. կարգ).— Մարտիկ Զիլինկիրեան, Թորգոմ Սահակեան, Պողոս Աբաչեան։

Օր. Լանկէի և Մ. Պատանի կողմէ ջութակի վրայ նուագուած գեղեցիկ կտորներէ և Օր. Ա. Շահպազի կողմէ արտասանուած հայերէն ուղերձէ մը յետոյ, Ս. Պարթաքքէն ներկայացան Լուսաբեր այս տարուան 19 երկսեռ չբաշխառարները որոնք են.—

Օրիորդք՝ Ադանի Պէրպէրեան, Զապէլ Սպիրեան, Մաքրուհի Բիբէնեան, Հայկանոյշ Ադամեան, Նադիկ Մարգիսեան, Ադնիւ Շահպազ, Նուարդ Գէորգիսեան և Պ. Պ. Կոպեոնիկ Շանպաղեան, Յովհաննէս Աբէլեան, Կարապետ Փափազեան, Օհանիկ Ասպարեան, Հրանտ Թէրզեան, Գեղամ Բէօլէեան, Վահէ Թէրզեան, Լեւոն Հիրմիզեան, Երուանդ Պօղոսկեան, Ներսէս Աճէմեան, Ասատիկ Ասատուրեան, Կարապետ Ալիքսանեան։

Ս. Պարթաքքը փակեց հանդէսը տեսութիւն մը ընելով նախակրթական կրթութեան վրայ որմէ շատ բան կը պահանջենք, բան և սակայն պէտք չէ ծայրայեղ ըլլայ. քանի որ այդ պահանջումները երկրագործական ուսման ասիճանին մէջ են։ Բերայի վարժարանը իբր Պոլսոյ ամէնէն հարուստ մէկ թաղին վարժարանը իրմէ սպասուած արդիւնքը կուտայ։ Այսքր բացարձակապէս գոնացուցիչ վիճակ մը ունի ան, և չբնաւարարները ունին ա՛յնքան ծանօթութիւն որ նախ սիրելիութեան ծրագիրէն ասկի է և ոչ թէ պակաս։ Միայ ցաւալի է որ մեր հարուստ դասակարգը իր զաւակը ասկի կը ղրկէ օտար վարժարաններ քան ազգ. հաստատութիւններ։ Միայն մեր վարժարաններուն մէջ է որ տղան կը դասախրատկուի իբր հայ և Օսմ. հաւատարիմ հպատակ։ Հետևաբար աշխատելունք համեստաբար որ գոհացնենք ինչ որ կը պահանջէ եկեղեցին ու դրպրոցը և երբեմնի պարագաները որ կամ անձնական են և կամ պատճառական, և հարկէ զանունք մէկ կողմ թողուլ և միաբան աշխատելու է եկեղեցիին ու դրպրոցին պայծառութեանը համար։ Պատրիարքը վերջացուց օրհնելով Թաղ. Խորհուրդը և Հոգաբարձութիւնը որոնք անխիր կ'աշխատին և վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր համար։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՆՐԷՆԷՆ.

Մայիս 28էն սկսեալ տեղի ունեցան տեղւոյս երկսեռ վարժարանաց ամփերջի հարցաքննութիւնները։ Վարժարաններու արդի վիճակը դժբախտաբար նախանձելի ըլլալէ շատ հեռի է։ Հոգաբարձութեան այս տարուան տեղեկագիրը շատ խեղճ կերպով կը նկարագրէր վարժարաններու արդի կացութիւնը, որ արդիւնք է կրթական գործին հանդէպ ցոյց տրուած ցուրտ անտարբերութեան։ Իսկ Թաղ. Խորհուրդն ալ առանց արժանիքին նայելու, ուսուցիչներուն թիւը կը լեցնէ, պաշտօնի կոչելով բոլորովին ոչէտ անձեր։ Տարուան ամբողջ ընթացքին մէջ հազիւ մէկ երբորդ մասը վարուած է ուսուցիչներուն թաչակներուն հաւատակ վարժարաններու 220 ոսկի պիւտճէին որ կը գանուի այլ և այլ վարձքերէ և հատատ եկամուտներէ. վճարելու. մասին ցուցուած այս անտարբերութիւնը կը նշանակէ թէ դպրոցներու պէտքը դեռ չենք կրցած ըմբռնել։

Տեղեկագիրը շատ խեղճ կերպով կը պատկերացնէ նաև վարժարաններու շէնքը։ Կեղտ. վարժարանի շէնքը բոլորովին անյարմար է, հինգ կարգի համար երկու դասարան միայն սահմանուած է. ձմեռուան վիճակը անտանելի է, ցուրտ օդին բացօդեայ տեղեր կը դասախօսուին։ Ուսանողներէն շատերը բոկոտն ու անպատապար դողալով կ'արտասանեն իրենց դասերը, մինչ միւս կողմէն անձրևի կաթիլները կուգան թրջելու իրենց դասագրքին էջերը։ Զարհուրանց արգահատելի է նաև Աստուածածնայ ծաղկոցը, ուր 200է աւելի մանուկներ համախմբուած են միայարկ ցած ու մութ շէնքի մը մէջ որ աւելի խոնաւ քարայրի մը պատրանքը կուտայ քան դպրոցի։

ԻՐԱՔԵԿ

ԿԷԼԻՊՈԼՈՒԷՆ.

Այս քաղաքը կը գտնուի Տարտանէլի նեղուցին արեւմտեան կողմն վրայ. իր դիրքը ծովու կողմէն գրեթէ ամփիթատրոնաձև է։ Քաղաքիս օդը առողջարար է և ջուրը՝ օգտակար։

Կէլիպոլուի ամբողջ բնակչութիւնը կը բաղկանայ իբր 1000 Թուրք, 1000 Յոյն, 300 Հրեայ և 200 Հայ տուներէ։ Տեղացիք դրեթէ ամէնքն ալ սովորական եղած արհեստներով կամ գործերով կ'զբաղին. մաս մը ալ հողագործութիւն կ'ընէ։ Կան մէկ քանի մեծ ու պզտիկ ագարակներ. իսկ վաճառականութիւնը մանաւորներու ձեռքն է։ Վերջերս տեղացւոց շատերը, մանաւանդ Հայերը, բազմաթիւ թենիներ տնկելով բաւական մեծ զարկ տուին շերամաբուծութեան, զոր ուսուցին ու քաջալերեցին Պրուսայի մէջ շերամաբուծական վարժարան յաճախող մէկ երկու Հայեր. ուստի կը գուշակուի թէ այս տարի ուրիշ տարիներէ աւելի յաջողութեամբ պիտի պտակուի տեղացւոց այս աշխատութիւնը։ Արդէն ուրախալի է տեսնել թէ քաղաքիս օդն ու հողը շատ նպաստաւոր են թթենիներու զարգացման։

ՊԱՐԹԵՒ

ԲԱՐԻՁԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

13 Յուլիս 1907

Ֆրանսական 3%	95.40
Օսմանեան Մթացեալ	94.95
Երկաթուղի	169.50
Պանք Օթթոման	684.—

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ամանակուս Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Յրդ զօրաբանակին հրամատարութեան օգնական Գէորգ Էսաս փաշայի։ Ա. Մէհմիտէ՝ Արդ զօրաբանակին Հաֆիզէ և Նիզամիէ հնձելաղօրաց հրամատար Գէորգ Անմէա փաշայի։

*** Շէֆաքաթի Յրդ պատուանշան տրուեցաւ Իզմիրի իտալական հիւպատոս Մ. Նոսքանիի աղջիկներուն Օր. Մարիամի և Վանտանի։

*** Լիմաքաթի արծաթ շքանշան տրուեցաւ Բաթէմանների կուսակալութեան գրութեանց դիւանին միամիտ Լութֆի էֆ.ի։

ԴԱՏԱՐՈՒՄ.— Տպագրական Տեսչութեան մէկ պաշտօնական ազդը կը ծանուցանէ թէ Մասիս հայերէն չարաթաթերթը կանոնի հակառակ շարժած ըլլալով, անպայման ժամանակով դադրման դատապարտուած է չարաթ օրուընէ սկսեալ։

ԹՈՒՐՔԵՐԵՐՈՒՄԷՆ առեւտրական դաշնագրին կնքման խառն յանձնաժողովը առջի օր ալ Բ. Դրան մէջ գումարուեցաւ և զբաղեցաւ առաջին չորս յօդուածներով։ Այս նիստին ներկայ էր նաեւ օսմ. յանձնաժողովին անդամ Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան, որ ապաքինած էր իր վերջին հիւանդութենէն, ինչպէս նաեւ Կապացի օսմ. հիւպատոս Ազարեան էֆէնտի։

*** Մօնիթեար կ'ըսէ թէ Թուրքերուումէն առեւտրական դաշնագիրը, որուն պայմանաժամը չարաթ օր աւարտեցաւ, երեք ամսուան համար երկարաձգուեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԱԶԳ. ՏՕՆԸ.— Երէկ Յուլիս 1/14 Ֆրանսացիներուն Ազգ. տօնն էր։ Դիւաղարդուած էին բոլոր պանդոկները և օսմ. պանդոկաները որ ցորեկին ըստ սովորութեան թնդանօթաձգութիւն կատարեց։ Բոլոր ֆրանսական հաստատութիւններն ալ դիւաղարդուած էին։ Երէկ առտու Բերայի դեսպանատան մատրան մէջ գոնդանական արարողութիւն մը կատարուեցաւ։ Յետոյ դեսպանատան գործակատար Մ. Պօռ ընդունեց դատութիւն հիւրասիրութիւնները։ Սարը չքեղապէս զարդարուած էր։ Խուռն բազմութիւն մը ներկայ էր։ Գաղութին երեսփոխանը ճառ մը արտասանելով ի վեր հանեց այս Ազգ. տօնին նշանակութիւնը և խնդրեց գործակատարէն Պոլսոյ Ֆրանսացիներուն զգացումները հաղորդել նախագահ Մ. Ֆալիէրի։ Մ. Պօռ պատասխանեց բանախօսութիւնով մը որ ծափերու մէջ աւարտեցաւ։ Յետոյ ներկաները առաջնորդուեցան ճոխ չքասեղան մը ուր բաժակաճառեր արտասանուեցան։

*** Վեհ. Սուլթանին կողմէ Կայս. Անձնապահ բանակին պետ միւշիր Ապուլլան փաշա և Կայս. Պալատան աբարտղապետ Ղալիպ փաշա երէկ Թաքսիմ ֆրանսական դեսպանատունը երթալով, Ազգային տօնին առթիւ շնորհաւորութիւններ յայտնեցին գործակատար Մ. Պօրի։ Իսկ Բ. Դրան և Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ շնորհաւորութեան գնաց Բ. Դրան թարգմաններէն Բէշատ Հիքմէթ պէյ։

*** Երէկ գիշեր գեղեցիկ ցայտահանդէս մը տրուեցաւ Բերայի Բըթիշանի պարտէզին մէջ որ դիմիթիլ երեսոյթ մը առած էր յորդառատ լոյսերու մէջ։ Ամփիթատրոնին մէջ տրուեցաւ չքեղ ներկայացում մը, որմէ ետք պարտէզին մէջ կատարուեցաւ հրախաղութիւններ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏԸ.—Զինուորական վարժարաններու վերատեսչութիւնը լսելով որ տեղ տեղ պատուաստի պաշտօնեաները վարձք կը պահանջեն, ինչ որ հակառակ է կանոնի, ծանոյց ամէն կողմ որ երբ պաշտօնեայ մը չտէ ձրիաբար պատուաստել մէկը, պէտք է խնայ տալ տեղական կառավարութեան։ Թեպայողներու մասին հարկ եղածը պիտի գործադրուի։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ նոր կառավարիչ Եուսուֆ Ֆրանքօ փաշա հինգշաբթի օր իր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի։

ՎԱՌԵԼԱՓԱՑՒ ԻՆԴԻՐԸ.—Որպէս զի ժողովուրդը ձմեռը չնեղուի փայտի պակասութենէն և միշտ ատան ապրանք գտնէ, կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Նիկոմիդիոյ, Կէյվէի և այլ չրջակայ անտառներէն ծառեր կտրուին և Պոլիս բերուելով Քաղաքապետութեան կողմէ պահուին և ձմեռը ատան գինով ծախուին։ Զեռնհաս պաշտօնեաներն ալ ծանոյց գաւառային իշխանութիւնց, թէ անտառներէն կարուելով նաւամատոյց բերուած փայտերը հետզհետէ Պոլիս ղրկուին։

ՊԱՐՍԻկ պատուիրակութիւնը որ Աթէնքէն Պոլիս եկած էր, չարաթ օր Ռուսմանիա մեկնեցաւ. Մուհամմէտ Ալի Շահին գանակոչութիւնը Կարոլ թագաւորին ծանուցանելու համար։

ՄԱՍՍՈՒՈՒԱԼԻ վարչութիւնը որոշեց նաւամատոյց մը չինել Նաւ Դազը-Զէյտիի առջեւ։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ.—Պոլսոյ եղեռնագատ ատենը ի բացակայութեան դատց Ներքին գործոց նախարարութեան գործառնութեանց փութացման յանձնաժողովին քարտուղարներէն Մուխթար պէյը որ առանց արտօնութեան պաշտօնը թողլով Եգիպտոս փախած էր, սակայն տեղեկութիւն չկար թէ վնասակար հրատարակութիւններ բրած է թէ ոչ։ Հետևաբար դատարանը որոշեց որ մինչեւ ասկէց ետք պետական պաշտօնի մէջ չգործածուի, 3 ամիս քանտարկուի և քաղաքային իրաւունքներէն զրկուի։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ ՀԱՄԻՏԻԷԻ Միւշիրեի նոր չոգենաւը չարաթ օր Սկիւտիկ մեկնեցաւ։

ՊՈԼՍՈՅ նախագահ ատենին հուգուի Բ. ճիւղին աւագ քարտուղար կարգուեցաւ նոյն դատարանին արձանագրիչներէն Էսատ պէյ։

ՄԻՏԻԱՑԻ գաւառակին թաղապետական բժիշկ Կարապետ Տիգրան էֆ.ի Սարիէրի ատենն արուեցաւ։

ՀԱՆԵՐ։ ՊԱՐՏԵԻ Վարչութիւնը որոշեց ձուկի և ոգելից ըմպելիներու ճիւղէն անջատել մուտքի ճիւղը որ տարուէ տարի կը զարգանայ։ Այս նոր ճիւղին տեսուչ կարգուեցաւ մանագէտ խորհրդական և Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանին Տնօրէն Գէորգ էֆ. Թորգոմեան, դիւանապետ կարգուեցաւ Մ. Կիւյօ և օգնական՝ Մուհիտտին ու Ռիֆաթ պէյերը։

ԻԶՄԻՐԻ տեղագրական երկու կառաբերազործեալ քարէսմենները պատրաստուեցան գինուորական ապաներու կողմէ, որուն 200 ոսկի ծախք դացած է։

ԱՊԱՐԻՆԱՐԱՆ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Քէօթահիայի Զամբճա անուն օդասուն վայրը խիստ կատարելագործեալ ապաքինարան մը հաստատուի՝ իբրեւ մասնաճիւղ մը Համիտիէ մանկանց հիւանդանոցին։ Քէօթահիայի Զամբճա անուն այդ տեղը խիստ օդասուն է և բաղմաթիւ մայրիներ ունի, որով ապաքինարանի համար ալիսարէն համանման տեղերէն գերազանց կը նկատուի։ Քէօթահիայի քաղաքէն մէկ ժամ հեռուն է և ծախի մակերեսէն 1200 մէթր բարձր։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Գերիճեր Թակպաթ, Օսմ. բանակին կատարեալ գործակալ վիճակին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Օսմ. բանակը խաղաղութեան ատեն 275,000 հոգիէ կը բաղկանայ. սակայն ատենց վրայ պէտք է աւելցնել 120,000 ոստիկան-զինուոր և հիմա զէնքի տակ գտնուող զանազան կարգի զինուորներ, որով Օսմ. բանակը 430 հազիէ կը բաղկանայ. սպանեալներուն թիւը 24,000 է։ Գերման թերթը մեծապէս կը գովէ Օսմ. ամէն ատիճանէ սպաներուն կարողութիւնը և ձեռնհասութիւնը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ամբանոց գացողները իրենց նոր հասցէն պէտք է մատրամատնարար արձանագրել տան այն նամակատունը ուրկէ կը ստանային իրենց նամակները քաղաք գտնուած ատենին. այս կարգադրութիւնը անոր համար կ'ըլլայ որպէս զի եկած նամակները նամակատունը չի մնան։

*** Զուլֆերիոյ հետ մանեաբօսքի գրութիւնը սկսած է գործադրուիլ։ Փոխանակութիւնները ֆրանսերէն պիտի գրուին և գումարներն ալ ֆրանքով պիտի հաշուուին։ Պոլիս հատած մանեաբօսքները պիտի վճարուին Օսմ. դրամով. ֆրանքը 4 ղրշ. 15 փարայէն։ Անհատներու կողմէ գերմաներէն կամ իտալերէն գրուած մանեաբօսքներն ալ ընդունելի են։

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԻ և Զաքմաքճիլարի պատմաճի արհեստաւորներու թէղաբէրները քանի մը տարիէ կը արբուէին Թոնգֆիֆներու արհեստաւորութեան կողմէ։ Այժմ կը լսենք թէ քաղաքապետարանը իսրնուրդին որոշմամբ ընդհանուր տիւրպէնճիներու քէթխիւտա Բեամիկ էֆ, ըստ առաջնոյն պիտի վարէ նոյն արհեստաւորութեան թէղաբէրի գործերը։

ՀԵՌԱԻԹԻԼ.—Այարնի մէջ նոր տան մը հիմերը լցուած ատեն, երեւան հանուեցաւ հինգ մէթր խոր ռատրերկրեայ սրահ մը։ Քնուքթամբ հատատուեցաւ որ այդ տեղը ատրճատեղի մըն է։ Երկու աւազան ալ գտնուեցաւ քովը։ Պեղումները կը շարունակուին։

ՖՈՒԴ-ՊՕԼԻ ՄՐՑՈՒՄԸ.— Երէկ Սկիւտարի Ֆրէնկի դաշտին մէջ տեղի ունեցաւ Գում-Գարաբի Ֆուդ-Պոլի գլխապին մրցումը Սկիւտարի Գլխապին դէմ։ Մրցումը սկսաւ ժամը 9ին և աւարտեցաւ 10½ին։ Գում-Գարաբի գլխապը ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ յաղթող հանդիսացաւ։

ԲՈՒԼԻ ՍԻՐԱՀԱՐԵՐՈՒՆ.— Թրքական ամէն տեսակ բուլերու մեծ մթերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի Իզմիր, ծանօթ բուլի հաւաքիչ Օհանիկ էֆ. Կ. Էպէկեանի քով. ուստի բուլի վաճառականք թող գիմեն իր հասցէին ու ամէնէն յարմար գիներով պիտի կրնան ստանալ ուզած տեսակներն, մանաւանդ (մամպուա—imprimé) տեսակները աւելի մեծաքանակ։ Հաւաքածոյի սիրահարներուն ալ նոյն հրաւէրը կ'ընենք, անոնց ճաշակումին համար պէտք եղած պայմանները ապահովաբար մեր քով գտնելով խիստ գոհ պիտի մնան։ Թէ ահիւղի նամակներուն միայն պատասխանատուութիւնը կ'ստանձնուի։

Հասցէ.— Իզմիր ՕՆՆԻԿ Կ. ԷՊԷԼԵԱՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԶԵՂԾ ՊԱՇՏՕՆԵՍՑ.— Զարսանճաղի նախագահ ատենին անդամ հարցաքննիչ Մուսթաֆա և հարցաքննիչի նախկին օգնական Հիւսէյն Հիւսնիի էֆ. դատաստանի ենթարկուեցան, չորս ծրար քննական թղթերը ժամանցումի (միւռուրը զեան) ենթարկած ըլլալուն համար։

ԽՍԱԹԻՒՂԻ ՀՐԴԵՀԸ.— Շաբաթ օր գրած էինք թէ Խսադիւղ, Այնպոր-Գալաթա, Տրլեհ ծագելով, երկու թեւի բաժնուեցաւ և ամէնքը այրեցան 20 տուն։ Վերջին քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ այրած են 18 տուն, որոնցմէ 16ը ապահովագրուած էր 5000 ոսկիի չափ գումարի մը։ Հրդեհը սկսած էր պնակավաճառ Նէսիմի տունէն։ Նէսիմ մէջ ընտանիքը ուրբաթ ցորեկ տան վերնայարկի քաղնիքը լուացուեր են և հոն մնացած փայտերու կայծեր ցատկելով առաջ եկեր են բոցերը։ Թաղապետութեան կողմէ հայ բաժնուեցաւ հրկիզեալներուն, որոնք Հրեայ են։

*** Նոյն հրդեհին գացող Պիլպիլ Տէրեի և Բաքալ Բէօքրիի ջրհանիկները իրարու հետ կռուած և մէկ քանի հոգի վիրաւորուած ըլլալով, ոստիկանութիւնը մեղադիր գտնուեցաւ։ Բէօքճիլիի Զամբճա անուն այդ տեղը խիստ օդասուն է և բաղմաթիւ մայրիներ ունի, որով ապաքինարանի համար ալիսարէն համանման տեղերէն գերազանց կը նկատուի։ Բէօքճիլիի քաղաքէն մէկ ժամ հեռուն է և ծովի մակերեսէն 1200 մէթր բարձր։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ.— Գերիճեր Թակպաթ, Օսմ. բանակին կատարեալ գործակալ վիճակին վրայ խօսելով, կ'ըսէ թէ Օսմ. բանակը խաղաղութեան ատեն 275,000 հոգիէ կը բաղկանայ. սակայն ատենց վրայ պէտք է աւելցնել 120,000 ոստիկան-զինուոր և հիմա զէնքի տակ գտնուող զանազան կարգի զինուորներ, որով Օսմ. բանակը 430 հազիէ կը բաղկանայ. սպանեալներուն թիւը 24,000 է։ Գերման թերթը մեծապէս կը գովէ Օսմ. ամէն ատիճանէ սպաներուն կարողութիւնը և ձեռնհասութիւնը։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ Վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ամբանոց գացողները իրենց նոր հասցէն պէտք է մատրամատնարար արձանագրել տան այն նամակատունը ուրկէ կը ստանային իրենց նամակները քաղաք գտնուած ատենին. այս կարգադրութիւնը անոր համար կ'ըլլայ որպէս զի եկած նամակները նամակատունը չի մնան։

*** Զուլֆերիոյ հետ մանեաբօսքի գրութիւնը սկսած է գործադրուիլ։ Փոխանակութիւնները ֆրանսերէն պիտի գրուին և գումարներն ալ ֆրանքով պիտի հաշուուին։ Պոլիս հատած մանեաբօսքները պիտի վճարուին Օսմ. դրամով. ֆրանքը 4 ղրշ. 15 փարայէն։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Երկրագործական պանքային 8րդ վիճակահանութիւնը Յուլիս 1ին եղաւ, կատարուեցաւ և շահեցան հետեւեալ թիւերը։

84616 թիւը շահեցաւ 300,000 ղրշ.
29563 » » 100,000 »
174193 » » 50,000 »
153344 » » 20,000 »

Հետեւեալ 6 թիւերը շահած են 10000ական ղրշ.։

4931 8911 85227 102618 169156 170207

Իւրաքանչիւրը 5000ական ղրշ. շահող թիւերն են,

14184 17226 18530 56082 57722 84764 99362 135652 150719 159365

Իւրաքանչիւրը 2000 ղրշ. շահող 20 թիւերն են.

29522 35481 38840 41866 67579 69074 86499 108334 109842 135407 136940 138420 139955 14 683 145547 151929 152099 156071 159336 167075

Իւրաքանչիւրը 1000ական ղրշ. շահող թիւերն են։

246 42604 99681 138620 161001 5352 45189 99742 139908 163227 9611 60336 100239 141306 163448 16818 60827 111046 142238 164845 19264 62329 119453 142948 166725 19388 64172 123230 144601 168844 23311 71436 124135 146927 169016 27882 74691 125454 147681 169158 28541 74778 127816 153367 170107 31801 86315 128218 153674 170245 36322 90248 128396 155515 171082 37148 95994 130894 160031 174854

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀԲԱՊԱՐԱԿԸ

(Յունիս 29 Շաբաթ)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ	օքան	41½—42
Երկրորդ »	»	40—41
Խառն		37—38
Զավտարը		35—36
Կարծր առաջին	»	44—45
Կարծր միջին	»	42—43

Այսօր 3 վական Անատոլուի ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ ՂՐՇ.

Տեղական Դրմա Ա. պարկ		88—
» » Բ. »		85—

ԹՍՓ

Օքան 19—19½ փարա

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ	քիլէն	16¼—16½
Բաֆմէլի և Մերսին	»	16.—16½

ԳՐԱԿԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԼՈՒՂԷԹԸ ՆԱՋԻՄԱ

ՖՐԱՆՍԵՍԵՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՆ

Գասպար Գրատունը որ ծանօթ է իր մինչեւ ցարդ հրատարակած հաղարաւոր օգտակար հրատարակութիւններովը այս անգամ յաջողած է վեց տարիներու անընդհատ աշխատութենէ մը ետք, ամբողջ Նոգիմա պէյի ֆրանսերէնէ թարգմանութիւնը՝ որ իր տեսակին մէջ մէկ հատին է գրեթէ։ Այս բառարանը որ 1900 երեսներէ կը բաղկանայ, իր մէջ կը խտացնէ ֆրանսերէն լեզուին բոլոր գիտական, գրական, արհեստական ու արուեստական բառերը, անոնց առջեւ գնելով բառերուն Օսմանեանէն խիստ հոմանիշը։ Ոչ է մէկը որ կ'ուզէ առանց ուշադրութեան և առանց երկրկիմի խմբագրելու բուն իսկ ֆրանսերէնի հոմանիշը գտնել, պէտք է անմիջապէս նայիլ այս բառարանին գիտէ։ Ուստոյ, բժիշկ, փաստաբան, երկրագործ, վաճառական, մէկ խօսքով ամէն մարդ, անխիտիր պիտի օգտուի այս լիակատար բառարանէն, որուն հեղինակը արդի Տաճիրէնի, նոյնչափ ալ ֆրանսերէնի մէջ հեղինակութիւն մըն է։ Հարատակ այդչափ առատերութեան, հարատակ իր 1900է աւելի երեսներուն, հարատակ իր մաքուր տպագրութեանն ու անմիտի բանադրութենէն, Ալի Նազիմաի բառարանը կը ծախսուի միմիայն

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒՔՈՒԿԷՍ ՂՐՈՒՇԻ

անհաւատալի ատան գնով մը։ Գասպար գրատունը այսչափ ստուար գիրք մը, այսչափ ատան ծախսերով նպատակ ունեցած է առնուազն 100,000 օրինակ ծախել տնկէ, դայն ընդհանրացնելով ժողովրդեան ամէնէն հասկանալի դասակարգերուն մէջն ալ։ Այնչափ ստուար է ծաւալը գրքին, որ գաւառներէն պէտք է 5 ղրուշ աւելի ծախք դրկել։

ՀԱՍՑԷ։
Կ. Պոլիս Պապը Ալի Ճասսքսի
Գասպար Գրատուն։

ՄՇԱՅԵԱԿ ՔՀ. ԷՔՍԷՐՃԵԱՆ

ՏԱՐԵՐՔ ԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԻ
Ա. Բ. Գ. ՀԱՄԻ ՆԵՐԸ

Նոր տպագրութեամբ ի լոյս եկած են, կը ծախուին Կաթոլիկ Գրաբարեանի Սագաեան տպարանը և ի Կ. Պոլիս Սիւմպիւլի խան Մինրան էֆէնտի Փափազեանի գրատունը։ Գին Ա. հատորին 3, Բ.ինը 5, Գ.ինը 5։

% 30 ԶԵՂՔ 50—42

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹԵՐԹՈՆԸ
Գ Ի Ե Ց
ԴՈՍԱՎԻՆ ՏԸ ՄՈՆԹԻԼԻՆ

— Ֆ —
ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ
Պ Ա Տ Ի Կ

Վ Ա Յ Ր Ա Գ Կ Ի Ն Ը

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՄԱՐԱՆՈՅԻ ՈՃԻՐԸ

Բ.

Հետևաբար Բարիզի է՛ն նշանաւոր փողոցներէն միոյն կեդրոնին մէջ գեղեցիկ յարկաբաժին մը վարձեց։ Նախ ինքզինքը իր արհեստագիտուհի ներկայացնելով դրաւնը վրայ «ամենայաւ հագուստներ կը կարուին» պարզերութիւնը գրել տուաւ և անկէ ետք վարձնաբարոյ սանսարուհիներու միջոցաւ սկսաւ գեղանի աղջիկներ որսալ ու ժողովել գլխաւոր վրան։ Սօֆի իր բնատուր համոզող ձիրքին շնորհիւ կամաց կամաց յառաջդիմութեան քայլեր կ՚առնէր, իրեն պէս կեանքին հոգայքը քաշած, ցոփութեան ու զեղխութեան աշխարհին մէջ կեանքի ծաղիկը խամրեցուցած կնոջ մը համար, շատ դիւրին էր պարզամիտ հաճոյասէրներ որսալու գործը։

Վատաբարոյ և վայրագ կնոջ միակ խոչընդոտն էր այս կերպով մեծկակ հրքնատութիւն մը դիմել և բանէ գործէ դարձուելով ծերութեան օրերուն մէջ հանգիստ ու բարեբաստիկ կեանք մը վարել։

Այո՛, բաղդը կամաց կամաց կ՚օգնէր, հիմա այլևս յամախորդները շատացած էին. Սօֆի ուզածին չափ ստակ կը քաշէր անոնց դրպաններէն, հազարներ մէկ դարձուած քներով և անրարոյականի թեթևսոդիկ ձգտումներով ամէնուն ալ համակրանքը կը գրաւէր։

Բայց սակայն ձեռք անցուցած հարստութիւնը աղճացուած ասոիճանին հասած չէր, հետևաբար սնոտակ կինը յարմար պարագայի մը կոպտէր մեծկակ գումար մը ձեռք անցնելու համար, և ինքներէն կրսէր։

— Օր մը բաղդը ինծի պիտի օգնէ հարկաւ, թակարդիս մէջ պարարտ թռչուն մը պիտի իյնայ, այն ատեն ուզածիս չափ դրամ չարթիկէ և ապագան ապահովելէ վերջ, այդ գործին յաջողութեան համար ինծի ձեռնտու եղողն ալ պիտի երջանկացնեմ։

Սօֆի և Բոլին առանց սրտին մէջ կենալու գեղին մոգուներով զարդարուած քաղաքի փոքրիկ սենեակը անցան, սենեակին մէջ մեծկակ սեղան մը, վեց հատ թիկնաթոռ և երկայն նստարան մը կար։

Սօֆի Բոլինի դասնալով, բարձր ձայնով մը։

— Ապրիս Սիրուհի՛կս, ըսաւ այսչափ շուտ գալուդ համար շատ ուրախացայ, եկուր նախ և առաջ քեզի անգամ մը համբուրեմ, ըսկսող գեղանի աղջիկը գրկեց և քանի մը անգամ այտերէն ու շրթունքներէն համբուրեց։

Բոլին յետոյ խօսք առնելով։

— Նամակիդ կարդալով վերջին ծաւք հետաքրքրուեցայ թէ ունի ասդեօք ինծի ըսելիք, կրսէի ինքներէս, ասոր համար կարելի եղածին չափ շուտ գալու որոշումը տուի, ըսէ՛ տեսնեմ սիրելի՛ս, ինչ է ըսելիդ։

— Հիմակ նատեցէք որ երկար բարակ տեսնուինք, յարեց Բոլին, որուն աչքերը կասաղութենէն կը փայփէին, նախ սա ըսեմ որ, ժամանակիդ կը ներէ իրկուան ճաշը միասին ընելու,

— Շատ լաւ, անուշի՛կս, յարեց անառակ կինը, գիտես որ ես քեզի ուրիշ տարի է ի վեր կը ճանչնամ ամէն կերպով համակրած եմ թէ՛ բնութեանդ և թէ գեղանի դրպարտիդ, այս մասին երկար բարակ գրաւական մէջ բերելու հարկ չկայ, քան խրոնդ ալ կը վկայէ որ, է՛ն առաջ երբ թրչուառութեանդ մէջ ցին որդեցիր հոգիդ ու պատիւդ աղտոտել մաքրոտած մարդոցներու մէջ, ես ոգի ի բռին հանառակեցայ, չուզեցի որ ուրիշ աղջիկներու նման զլխս ու չդայլ կեանքով մը ապրիս։

Բոլին այս խօսքերը ըսելով կսա կարմիր կորեցաւ.

Սօֆի չարունակելով խօսքը։

— Այո, յարեց, ես յամախորդուհիներուս բռնած ճամբէն քեզի հեռացնելու համար ամէն միջոց ի գործ դրի. և հիմա իրաւամբ կը պարծեմ քու կեանքդ ազատած ըլլալուս մասին։

— Ա՛յո, իրաւունք ունին պատասխանեց Բոլին, ես ալ չեմ ուրանար և մինչև վերջը երախտապարտ պիտի մնամ բարեացակամութիւնդ։

— Գիտեմ, աղջի՛կս, գիտեմ որ դուն ապերախտ չես, բայց ես քեզի խրատ մը տուած էի, որ կերուի թէ յիշողութենդ վրիպած է։

— Ո՛չ, կը սխալիք յարեց Բոլին, ես ձեր խրատները բնաւ մոքս չեմ հանած, յարմար պարագային բան առ բան կը գործադրեմ անոնք։

— Բայց ես կը պնդեմ որ անոնցմէ մէկը մուցած ըլլալով հիմա անոր պատիժը պիտի կրէք։

— Բայց Աստուծոյ սիրոյն ըլլայ, յարեց Բոլին, ըսածներէդ բան մը չեմ հասկնար, մոքսերնիդ բացէ ի բաց պարզեցէք։

Սօֆի հանդարտ երեսոյթ մը առնելով։

— Ձեր սիրոյնը՝ քսնթը տը Ֆիլ պի հետ զարձեցնիդ ինչպէս կարգադրեցիք հարցուց։

— Ա՛յո, յարեց, ես յամախորդուհիներուս բռնած ճամբէն քեզի հեռացնելու համար ամէն միջոց ի գործ դրի. և հիմա իրաւամբ կը պարծեմ քու կեանքդ ազատած ըլլալուս մասին։

— Ա՛յո, իրաւունք ունին պատասխանեց Բոլին, ես ալ չեմ ուրանար և մինչև վերջը երախտապարտ պիտի մնամ բարեացակամութիւնդ։

— Գիտեմ, աղջի՛կս, գիտեմ որ դուն ապերախտ չես, բայց ես քեզի խրատ մը տուած էի, որ կերուի թէ յիշողութենդ վրիպած է։

— Ո՛չ, կը սխալիք յարեց Բոլին, ես ձեր խրատները բնաւ մոքս չեմ հանած, յարմար պարագային բան առ բան կը գործադրեմ անոնք։

— Բայց ես կը պնդեմ որ անոնցմէ մէկը մուցած ըլլալով հիմա անոր պատիժը պիտի կրէք։

— Բայց Աստուծոյ սիրոյն ըլլայ, յարեց Բոլին, ըսածներէդ բան մը չեմ հասկնար, մոքսերնիդ բացէ ի բաց պարզեցէք։

Սօֆի հանդարտ երեսոյթ մը առնելով։

— Ձեր սիրոյնը՝ քսնթը տը Ֆիլ պի հետ զարձեցնիդ ինչպէս կարգադրեցիք հարցուց։

— Հասկցայ... յարեց Բոլին, անդ խնդրոյն համար պիտ հոս կանչեցիք։

— Անտարակոյս, պատասխանեց Սօֆի։

— Հիմա հասկցայ նպատակիդ, յարեց գեղանի աղջիկը։

— Կամին կրկին ամուսնանալուն մասին լուր ունի՞ք

— Այ՛ո, այս առաւօտ իմացայ։

— Շատ լաւ, ըսէ տեսնեմ, հիմա ինչ ընթացք պիտի բռնես, պիտի թոյլատրես որ կոմսը պատիւդ աղարտել և տարիներ հետդ սիրաբանելէ վերջ քեզի երեսի վրայ ձգէ և ուրիշի մը հետ ամուսնանայ։

— Անէն բանէ առաջ, պատասխանեց Բոլին, այս լուրին որ ասոնցմէ առաջ գիտեր ունենալը չեմ գիտեր տակաւին, եթէ ատոյդ է որ կոմսը պիտի ամուսնանայ և դիս պիտի լքի, այն ատեն հարկաւ կարելի եղած միջոցներուն պիտի ձեռնարկեմ, բայց տակաւին այս մասին բան մը խորհած և որոշում մը տուած չեմ։

(Շարունակելի)

ՈՄԷՆԷՆ ԿՈՏԱՐԵԼԱԳԻՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ՊՄԵՆՈՒՍՈՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԷՆ ԴԻՄԱԿԱՐԳԻ ԱՆՁՆԱՅ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

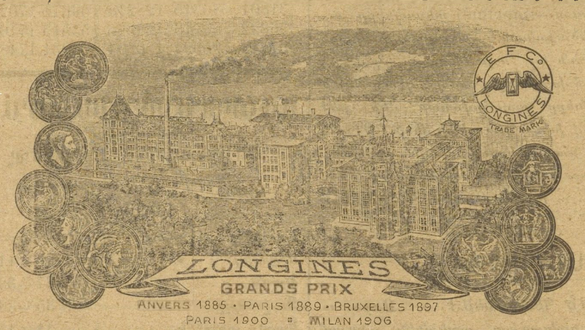

Կ՚ուզէ՞ք ճիշդ, անփոփոխ կերպով ճիշդ ժամը ունենալ, կ՚ուզէ՞ք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ ուելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու առթած տաղտուկներէն և յուսախաբութիւններէն, Բացարձակապէս պէտք է որ կրէք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չունի՝ շնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող սոյն ժամացոյցը ճշդութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գերազանց բանուածքով, իր հիանալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը մնայ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հետեւաբար գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեպհականեալ կը մնայ։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ՚ընձեռեն գիտական մարմիններ, նաւատորմերու հրամատարներ և ոպայակոյտեր, բեւեռային արշաւախումբեր, երկաթուղայի ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլամերժօրէն ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարիւոր է յաւելու թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր հարմար նուիրագործող վաճառութիւնը բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ յիշել մի քանին.

ԱՆՎԷՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1889
ԺՐՆԷՎ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ ժիւռիի՝ 1896
ՊՐԻՍԼԻ.— Մեծ մրցանակ 1897
ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ ժիւռիի՝ 1899
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900։
ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906
եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐԲԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Մահմազանբար փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ
Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուներուն մէջ 14—50

Ցիրեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ատենագեղեցիկ և ամենաճոխ մթերք մը ոսկի շղթաներու և գոնարեղինաց, ինչպէս մատնիներ, քայլեր, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն։ Ցաւնարարութիւնք ևս կ՚ընդունուին։

ԼԱ ԻՒՆԻՕՆ Ի ԼԸ ՖԷՆԻԲՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ
La Union et le Phénix Espagnol
ՊԱՐԿԱԳԻՏԱՒՈՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Գրամագլուխ	Բարիզի իր կալուածները	Պահեստի գումար
12,000,000	7,000,000	59,000,000 ֆր.

Ամեն տարի 2 ֆր. վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ԻՒՆԻՕՆ Ի ԼԸ ՖԷՆԻԲՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի, ընկերութիւնը մինչև տարուան օրը վճարուած ապահովագրիները (բոնի) ամբողջովին կը հասուցանէ առանց տոկոսի։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ապահովագրեալ մը ամսական 2 ֆր. (9½ գր.) վճարելով, 20 տարի վերջը (480 ֆր. ի տեղ) 600) ֆր. կ՚ստանայ եթէ ողջ մնայ։ Ի դէպ մահուան, իր տուած դրամները իր ժառանգորդը կ՚առնէ առանց տոկոսի։ — Հայր մը իր նորածին զաւկին համար ամսական 2 ֆր. վճարելով, 20 տարի վերջը 600 ֆրանքով կ՚օժտէ զայն։

Մանաւանդ.— Գեղանկան «Բրէտի Ֆոնսիէ» «Վիլ տը Բոռի» պարտատոմսերը, Բրէտի Լիոնէ Պանքային (Ղապոմիա) քով պահ դրուած են։

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է

Բարիզ, Ռօսէ Տանթէն, թիւ 66 իր սեպհական շէնքին մէջ
Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալութիւն
Կալաթա Գալաթեան խան
Նս 6, 7, 8, 9,

Ընդհ. ներկայացուցիչ Թուրքիոյ
Մ. ՍԻՆԱՆԵԱՆ,
50—2

Ա. ԶԱՆԱԶԱՆ ԵՒ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Մահմազանբար փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ
Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուներուն մէջ 14—50

Ցիրեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ատենագեղեցիկ և ամենաճոխ մթերք մը ոսկի շղթաներու և գոնարեղինաց, ինչպէս մատնիներ, քայլեր, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն։ Ցաւնարարութիւնք ևս կ՚ընդունուին։

ՆՇԱՆ ՉԱՄՉԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵՎԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ՚ուզէք հարսնիքնիդուդ փայը առկայնել, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մամերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄՉԵԱՆԻ վաճառատունը, ուր բոլոր պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կուլտաս, քողք, քողքի մուտակ, զարդարուած կոզով, ծաղիկ փիւռաբ, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի սէրիր, այցելել անգամ մը Նշան Չամչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԻԱԼ, ՏԵՂ, ՁԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Քամանբո խանի տակ, 86 թիւ

ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՒՈՒ՝ ՎԱ՛ՅՐՈՍԱՆ
— 17000 ՅԱՃԱԽՈՒԴ —
8ԷՆ 12 ԱՄԻՍ
ՊՈՅՄԱՆԱՅԱՄԲՈՎ
Ա. ՊԱՌԻԿ
ԱԼՕ ԱՆՆ.
ՀԵՏԷ Է
ԿԱՆԹԱՎՃԱՐԻ

Կը հայթայթեմ Քաղաքիս ամենամեծ եւ որսը գին ունեցող վաճառատուներէ՝ որոնց հետ պայմանագրած եմ հետեւեալ ապրանքները.
ՀԱՆԴԵՐՁԵՂԷՆՔ պատրաստ եւ չափս վրայ, ՀԵՐՄԱԿԵՂԷՆՔ.
ՁԱՆԱԶԱՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՔ
Կանանց յատուկ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ, ԿՈՇԻԿ ԵՐ, կօճառուման կերպասներ, կան-կարասիք, գարգ, վարագոյր, եւն։ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ, ժամացոյց, շղթայ, Վառարան եւ խոնանոցի սպասներ, ապակեայ եւ յախճապակեայ զանազան իրեղէններ. Կամաճոճ եւ լուսանկարական գործիքներ. Քիլիէյ լամբարներ, պլսիրիլէր, եւ այլն։

ԹԻԹՈ-ԷՕԼ [ՄԻԶԱՊԵՂ]

Բարիզի Շառլ Շանթօ քիմական տունը՝ միզանցքի հիւանդութիւնները բուժելու համար Իւոօրոֆիէ, Պիզօար տր լիթիճէ ու Պիզօար տր սուէ պատրաստած է ԹԻԹՈ-ԷՕԼ անուն դեղը։ Յայտնի է թէ Իւոօրոֆիին մէջին մրսուելը լուծելու և միզելնելու տարու ամոթիլսական յատկութիւնն ունի։ Պիզօար տր սուէ կը զօրացնէ Իւոօրոֆիին ազդեցութիւնը, անոր տալով նաև հականեխական յատկութիւն մը. իսկ Պիզօար տր Սուէն ալ հանդարտեցուցիչ ազդեցութիւն կ՚ընէ։ Հետեւաբար ԹԻԹՈ-ԷՕԼը կատարեալ միզեցնող, հականեխական ու հանդարտեցուցիչ գեղ մըն է որ կը բուժէ թէ նոր սկսած և թէ հինցած միզանցքի քարորքումներն ու միզանցքի հիւանդութիւնները, երիկամունքի (գէնէրէլ) բորբոքումն ու խիթերը, գժուարամիզութիւնն ու յաճախամիզութիւնը, կարուածի ու յօդացաւի ընդունակութիւնները։ Այս վերջին երկու հիւանդութեանց և աւազախտի համար կրնայ գործածուիլ իբրեւ նախապզուշական միջոց։

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԵՂԱՆԱԿԸ

ԹԻԹՈ-ԷՕԼը պէտք է առնել օրը մէկէն չորս սուրճի դգալ, առտու իրիկուն, խառնելով մեծ գաւաթ մը հնաւարակ կամ հանրային ջուրի մէջ։ Սուրճ հիւանդութեանց պատճառ պէտք է առնել ամէն օր։ Քրոնիկ հիւանդութեանց, գլխաւորաբար աւազախտի պարագային դեղը պէտք է ութ օր շարունակաբար առնել, որմէ ետք դադրեցնել շաբաթ մը կամ երկու շաբաթ ու յետոյ վերսկսիլ։ Ցօրատապի, կանուածի պէս քրոնիկ հիւանդութիւններու պարագային որոնք տարւոյն որոշ մէկ ժամանակին կը ծանրանան, որոշ միջոցէն մէկ երկու ամիս առաջ պէտք է սկսիլ ԹԻԹՈ-ԷՕԼի գործածութեան մէկ մէկ սուրճի դգալէն ծախուն բոլոր դեղաբանները կիսնիս ալ իհարկէ գաթիլէոնին իբրաբ մուգարբեր պուլուտնարան, նօգանբոյա իթա իթմէք խմիլէյնէրին 100առ 10 նիսպէթիսնէ թէէմին ադէլէրինի վէ եսիսսա մուբէթ պէր վէ մուսատագ քէֆալէթնամէլէրինի համար էյնամը թաթիլիյէան մուտտա հէր կիւն մէհիլիսը իսարէլ եվզաֆա մուբառամաթ էյլէմէլէրի։

25 Հաղիրան 323 2—7

Եէնի Պաղչէտ քեսրն Զուբէպան մուսլիմին խասթանանէսի իչուն պէր ոնլիկը օյմագ իւզրէ եէվմի 50 գրչէյէ գասար մուպայաս օյունճառգ խարիս սիտին պէհէր քիլօսը 54 բարատա թուվսի էօնտէսինտէ օյուսդրնտան վէ չէնրը հայր բուսմրնին 28ինճի բէնճէյնսին կիւնլինէ գասար 100առ 5 վէ 2 կիւն զարֆինտա սա 100առ 10 թէնզիլ գասկալ օյունճառգ հասար լայզրնը պուլուսդր թաղարէտ իչալէի գաթիյմինին իբրաբ մուգարբեր պուլուսարդրնտան, նօգանբրյա իթա իթմէք խմիլէյնէրին 100առ 10 նիսպէթիսնէ թէէմին ադէլէրինի վէ եսիսսա մուբէթ պէր վէ մուսատագ քէֆալէթնամէլէրինի համարէն էյնամը թաթիլիյէան մուտտա հէր կիւն մէհիլիսը իսարէլ եվզաֆա մուբառամաթ էյլէմէլէրի։

25 Հաղիրան 323 2—3

ՄԱԼԻՅԻ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Խաղնէլի ճէլիլէճ թէտարիքինէ լիւզում կէօրմինէն 30 գրթա Մուրատա նէրչանը զիչանդն թայլարը վէ մրնլանմասը Խաղնէլի ոյիտ օյմագ իւզրէ սասէ թաղիր օյունան գափէպլրի մունագասայա վագ իսկմիչ վէ կէլէճէք չէնրը թէմամզն եէմինճի ճումատա էրթէսի կիւնիս գարարատուէսինին քէչէտսի մուգարբեր պուլուսմուչ օյուսդրնտան, չէրթիթինի ամրամագ վէ մունագասայա իչիթրաք իթմէք խաթէյնէրին թէէմինաթ ադէլէրիյէ պէրպակր Մէճլիսը Մաղլիսէ մուբառամաթի էյլէմէլէրի լաղամ կէլճէնի իլան օյունուր։

25 Հաղիրան 323 3—3

Տարբերի ճէլիլէի Խարիթիէ իչուն սէնէի հալիյէ ատօսիօս իսթիհասրնտան իթիպարէն 3 սէնէ զարֆինտա թաղնտա լիւզում կէօրինէճէք էվրագ վէ սէֆիմիր վէ սարէնին մունագասայա զանուլարդը եվվէլճէ իլան իսիրմիչ վէ մուսատէթը մունագապիսէ օյմագ իւզրէ պուլուսարդը ճիչէթիէ նիհայէթ թէմամրդն իչինճէ սալը կիւնիս իհանլէի իսթիհասիյէսի վէ 10ընճը սալը կիւնիս ալ իհայէի գաթիլէոնին իբրաբ մուգարբեր պուլուսմուչ օյուսդրնտան, թայիպ օյունդարդն նէզարէթը մարիֆիյէտ մութէէքքիլ գօմիսիոնը մասասուսա մուրաճաաթի էյլէմէլէրի։

26 Հաղիրան 323 3—3

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՑՈՐ ՄԸ

Նիհար, ազաղուն, վատոյժ, հիւանդկոխ տղաքը երբեք չէի սիրեր. միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թմսալ, զբաւրթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ ապագային ուժեղ, կայտառ և կորովի զաւակներու արժանանալու և զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պայքարելու համար, անհրաժեշտ էր տղայհասակն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱՏՈՆ Ֆ. ՖԱԼԻԷՌՈՎ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ՚ուտէր որ ՖՕՍՖԱՏՈՆ Ֆ. ՖԱԼԻԷՌԸ և քանի՛ մը կը զերնար, կ՚ուժոմնար և կը կայտնար։ Այսպէս, քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, և բ ակռայ հանելու ժամանակ եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարդալով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ ոգոյատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձառութիւնը պիտի ունենայ, սակայն աղեկը առանց ոևէ հիւանդութեան ակռայ հանեց, խաղալով, ցատկելով չարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ հինգ զուակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ. փառք Աստուծոյ, ամէնքն ալ 25-30 տարիքը հասան՝ առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կ՚յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ, Ռոնաբարթ փողոց, թ. 17
ՄԱՐՏԻՆ ԺԱՆ
ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌԸ կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 23—26

Capsules de Santal Salolé
de A. Colol

Ա. Գոլոլեանի Սանթալ Սալոլէի դարսիլ

Զերմամղումներ, միզանանի լորբոքում, գժուարամիզութիւն կը բժշկուին Ա. Գոլոլեանի պատրաստած Սանթալ Սալոլէի գարսիլներով ինչպէս որ անուանի բժշկաց գնահատութեամբ հաստատուած է։

Գինն է 12 դահեկան

* * *

Capsules de goudron au Raume de Colol
de A. Colol

Ա. Գոլոլեանի խայծդանավ թոլիւի պլասանի գարսիլներով

Կուրծքի հարբուխ, չնչարգելիչ հազ, էնֆլուէնցա, հին և նոր պոռնիթ, կոկորդի բորբոքում, կը բուժուին Ա. Գոլոլեանի խայծդանավառն թոլիւի պլասանի գարսիլներով։

Գինն է 5 դահեկան

Վաճառատեղին է Կ. Պոլիս Պահչէ Գարու չաքարավաճառ Հաճի Պէքիրի Հից Եալտըզ խան Ա. Գոլոլեանի դեղարեից պատրաստութեանց մթերանոցը։ 20—3

ԾԱԼՈՒ ՏՈՒՆ

Ակիւտար, Արապգատէ, Քէրբիճհանէ ճառատէսի, անկիւնին բերան, մարգարեանին վրայ նայող աքանչելի տեսարանով և 7 սենեակով թիւ 11 տունը, որ ունի պարտէզ, հոր և ջրամբար, ծախու է դիւրամատչելի գնով մը։ Ամէն օր դիմել Տաղ Համամի, թիւ թիւնճի Վաղարշակ աղայի խանութը։ 2—6

Ա. ՍԷԿՈՒԻՆ
ՊՈՌՏՈ
ԱՆԴԱՄ
ժիւռիի
Բարիզի 1900ի
Աղուեստահանդէսին
Մազի ներկ,
վայրկենական

ԹԻՆԹԻՒՐ ՏՔԴ ՌԻՇԱ՛Ի
TEINTURE du Dr. RICHARDS'
մազերու և մօրուքի անմիջական գունաւորում

Կը ծախուի անուշահոտութեանց ամէն առաջնակարգ վաճառատուներու, դեղարաններու, և դեղի մթերանոցներու մէջ։ Գօ Օ-քէրաթիֆ մեծ-վաճառատուներ, Կալաթա, Կ. Պոլիս։

Գաւառային յանձնարարութիւն վաճառով կը կատարուին։ Կեղծերէն զգուշացէք։ 18—50

Ի Լ Ա Ն

Քէօրբիւ վէ Սալը Բուղարը սէնիզ համամարդնին հէր պիր լէվզիմանը թէէզիա խիլէրէք բիւչտա խիլտիկի իլան օյունուր։ 6—6

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

ԷԼԳԱՖԸ ՀԻԻՄԱՅՈՒՆ
ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Ճէվմանի չէրիֆէ վէ խայրաթը սաբիրէ իչուն մուպասասրնա լիւզում կէօրինէնէ 152900 քիսիր քիրօ խարիս Լարանտա գէյմուն եաղրէրն պէհէր քիլօսը 4 գր. 30 բրատա թայլպի էօնտէսինտէ օյուսդրնտան վէ թէմամ զրն 14ինճի ճումատա էրթէսի կիւնինէ գասար հէր գաչ բարա վէ 16ընճը վէ 17ինճի բաղարէրթէսի վէ սալը կիւնլերի տակի 100առ 5 վէ իբի կիւն գարֆինտա սա 100առ 10 թէնզիլ խիլիրսէ գասկալ օյունուգ հասար լայզրնը պուլուսդր թաղարէտ իչալէի գաթիյմինին իբրաբ մուգարբեր պուլուսնտան, նօգանբր իթա իթմէք խմիլէյնէրին 100առ 10 նիսպէթիսնէ թէէմին ադէլէրինի վէ եսիսսա մուբէթ պէր վէ մուսատագ քէֆալէթնամէլէրինի համարէն էյնամը թաթիլիյէան մուտտա հէր կիւն մէհիլիսը իսարէլ եվզաֆա մուբառամաթ էյլէմէլէրի։

25 Հաղիրան 323 3—3

ԹՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ԱՖՐՈՏԻԳԵԱՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը որ մորթային և ափրոտիգեան հիւանդութեանց իրը մասնագէտ ծանօթ է արդէն, այս անգամ բժշկական վերջին կատարելագործեալ մէթոտներուն համաձայն կը դարմանէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնները. մասնաւորապէս՝ Հեշտաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամէնէն լաւ սնունդը տալ անոր և բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՕՍՖԱՏՈՆ Ֆ. ՖԱԼԻԷՌՈՎ սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ՚ուտէր որ ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌԸ և քանի՛ մը կը զերնար, կ՚ուժոմնար և կը կայտնար։ Այսպէս, քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, և բ ակռայ հանելու ժամանակ եկաւ, սկսանք մտահոգ ըլլալ, կարդալով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ ոգոյատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձառութիւնը պիտի ունենայ, սակայն աղեկը առանց ոևէ հիւանդութեան ակռայ հանեց, խաղալով, ցատկելով չարունակեց աճիլ ու զօրանալ։

ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ հինգ զուակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ. փառք Աստուծոյ, ամէնքն ալ 25-30 տարիքը հասան՝ առանց բնաւ հիւանդանալու և քաջողջ երիտասարդներ եղան. հետեւաբար ի սրտէ կ՚յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌՈՎ մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ, Ռոնաբարթ փողոց, թ. 17
ՄԱՐՏԻՆ ԺԱՆ
ՖՕՍՖԱՏՈՆ ՖԱԼԻԷՌԸ կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 23—26